Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - נאציאנאל-פאליטישע טאג - צייטונג

Nr. 141/1439 | Łódź, Poniedziałek 18 Czerwca 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ל׳ סיון תרפ״ח | Nr. 141/1436

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

כוליגאנעס באפאלען יודען

ארגאניזירטע באנדע שלאגט און בערויבט יודען אין א ווארשאווער פארק.—פאליציי ארעסטירט 30 כוליגאנעס

וו א ר ש א, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). נעכטען אין אווענד האט אין סקא-רישעווסקי׳ס פארק אויף פראגע א גרופע פון א מאן 20 כוליגאנעס אנגעהויבען צו באפאלען שפא-צירענדע יודען, און זיי געשלאגען און בערויבט.

די דאזיגע באנדע האט זיך באלד פערגרע-סערט ביז 50 פערזאן, און ווען ס׳איז אנגעקומען אן׳אפטיילונג פון פאליציי, האבען זיך שוין די כו-ליגאנעס געפונען אויסערן פארק, און זיך געקלי-בען צו געהען אויף דער טארגאווע גאס און אין די נאהענטע ארומיגע גאסען, כדי צו פארטזעצען די עקסצעססען.

א דאנק דער ענערגישער שטעלונג פון דער פאליציי איז זיך דער עולם צולאפען, און דערביי זענען 16 פערזאן מיט צוגערויבטע זאכען פער-האלטען געווארען.

פון די אנפאלען האבען געליטען 84 יודען.

א טייל פון זיי האט געמוזט אנקומען צו מעדיצינישער הילף ואגאר אין שפיטעלער.

א גאנצע נאכט האבען געדויערט די אבלא-וועס און רעוויזיעס, און ביז אין דערפריה זענען פערהאלטען געווארען 30 כוליגאנעס.

ווי די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, זענען די עקסצעססען ארגאניזירט געווארען דורך בעקאנטע רויבער, וועלכע האבען געוואלט ארויס-רופען א מהומה, און ביי דער געלעגענהייט בע-רויבען די יודישע געשעפטען.

דער פויבסט איז קראנק.

ר ו י ם, 17. (ספ. טעל.) לויט ווי עס מעל-דעט די צייטונג „ברילאנטי" איז דער פויבסט גע-פעהרליך קראנק.

ער ליידט אויף די לונגען – און האט סקלע-ראז אין א שארפער פארם.

אפגעברענט דעם ארטיסט שניאור׳ס ווילע.

וו א ר ש א, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). היינט איז אפגעברענט געווארען אין אטוואצק די ווילע פון ארטיסט פון דער ער-שטער ווילנער טרופע, מ. שניאור.

די ווילע איז געווען אסעקורירט אויף 20 טוי-זענד דאלאר.

פון סיים.

וו א ר ש א, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) אויף דער דינסטאגדיגער זיצונג פון סיים וועלען, צווישען אנדערען, אפגעשטימט ווע-רען די רעזאלוציעס צום בודזשעט-פרעלימינאר אויפ׳ן יאהר 1928/29.

די יודישע קאמיסיע וועט אויך אפגעבען א בעריכט, וועגען דעם רעגירונגס-פראיעקט פון אנ׳אמנעסטיע-געזעץ אין צוזאמענהאנג מיט פוילענס בעפרייאונג, ווי אויך – וועגען ענליכע פראיעק-טען, וואס זענען אנגעגעבען געווארען דורך פ.פ.ס., אוקראיניש-ווייסרוסישען קלוב, „וויזוואלעניע" און דער פויערים פארטיי.

אמעריקא בעדראהט פון א נייער גרויסער קאטאסטראפע.

נ י ו - י א ר ק, 17. (ספ. טעל.) אין דעם שטאט מיסור, איז דער טייך סאן-פראנציסקא ארויס-געטראטען פון די ברעגען און פערגאסען די סביבה אויף א שטח פון א סך מיילען.

לעם דער שטאט קענעט דערגרייכט דער טייך 5 מייל אין דער ברייט.

ענגלאנד וועגען ליטע.

ל א נ ד א ן, 17. (ספ. טעל.). דער היינטיגער „ספעקטאטאר" רעדט ארום די רעזולטאטען פון דער זיצונג פון פעלקער-בונד-ראט און שטעלט פעסט, אז פוילען האט געטון אלץ, כדי צו קענען קומען אין א הסכם מיט ליטע.

דער „ספעקטאטאר" פרעגט, צי וואלדעמאראס וועט האבען די חוצפה צו פאהרען קיין גענף אין סעפטעמבער, אויב ער וועט נישט ענדערען זיין שטעלונג.

דער „דיילי העראלד" מאכט חוזק פון דער נייער ליטווישער קאנסטיטוציע, בעצייכענענדיג זי אלס אנ׳אפערעטען-פרוב פון נאפאלעאניזם.

נישט ענטדעקט די שיסער.

י ר ו ש ל י ם, (י.ט.א.) דער יוד חפץ, וועל-כער איז ארעסטירט געווארען אין צוזאמענהאנג מיט דער שיסעריי אויף די גאסען אין ירושלים, בעת וועלכער עס איז ערמארדעט געווארען דער יונגער אראבער אלי מחמד אבדולא, איז בעפרייט געווארען פון ארעסט, ווייל עס זענען נישטא גע-געגען איהם קיין שום ממשותדיגע בעווייזען. דער גאנצער פאל בלייבט פערהילט אין א געהיימניש.

גען. נאבילע בעט שנעלע הילף.

די אייז-בערג שניידען איהם אינגאנצען אפ פון דער ערד.

אפגעראטעוועט 3 מיטגלידער פון דער עקספעדיציע.

ר ו י ם, 17 (ספ. טעל.) פון אסלא מעלדעט מען, אז גענ. נאבילע האט ארויסגעשיקט א פונקען-דעפעשע מיט א ביטע איהם צוצושטעלען פולעמיא-טען, כדי זיך אקעגענצושטעלען די ווייסע בערען.

פ א ר י ז, 17 (ספ. טעל.) די פראנצויזישע רעגירונג האט אויך צוגעגרייט א הידראפלאן, כדי צו ראטעווען די עקספעדיציע פון „איטאליא". מיט׳ן הידראפלאן וועט אנפיהרען קאפיטאן זשילבא.

ק י נ ג ס ב י י, 17 (ספ. טעל.) ארום שפיצבערג: פלאצען די אייזבערג, גענעראל נאבילע מעלדעט אין זיין לעצטער ראדיא-טעלעגראמע, אז א שטארקער שטורעם-ווינד טראגט דעם אייז-בארג, אויף וועל-כען ער געפינט זיך. גענעראל נאבילע בעט שנעלע הילף.

נעכטען איז ארויסגעפלויגען פון העלסינגפארס קיין קינגסביי א פינלענדישער עראפלאן.

ט ר י ע ס ט, 17 (ספ. טעל.) די עקספעדיציע פון גענ. נאבילע, איז אסעקורירט אין די הינגע פערזיכערונגס-געזעלשאפטען אויף 3 מיליאן ליר.

ו ו י ע ן, (ספ. טעל.) פון קינגסביי מעלדעט מען, אז א שליטען-אפטיילונג פון דער שיף „האבבי" האט אפגעראטעוועט 3 מיטגלידער פון דער „איר-טאליא"-עקספעדיציע, וועלכע האבען זיך געפינען אויף אנ׳אייז בארג.

א ס ל א י, 17 (ספ. טעל.) די צייכען פון לעבען, וואס דער גענ. נאבילע האט ארויסגעוויזען זענען אלץ שוואכער און שוואכער.

די מאסגעבענדע קרייזען זאגען ארויס די מיינונג, אז די אקומולאטארען פון די ראדיא-אפא-ראטען, וואס די עקספעדיציע פון גענ. נאבילע האט פערמאגט וועלען באלד אויסגעניצט ווערען און עס וועט איבערגעריסען ווערען דער דינער פאדעם, וואס פערבינדט די דאזיגע עקספעדיציע מיט דער וועלט.

ווען די אקומולאטארען זאלען פאקטיש קאליע ווערען וועט די רעטונגס-אקציע ווערען בעדייטענד פערשווערט, ווייל ראן וועט שווער זיין צו אנשטוי-סען זיך, וואו דער גענ. נאבילע געפינט זיך.

פון די לעצטע דעפעשען קאן מען דרינגען, אז די עקספעדיציע פון גענ. נאבילע האט זיך א רוק געטון אויף 10 מייל אין דער ריכטונג פון צפון-מערב, און זי דערווייטערט זיך אלץ מעהר פון דער יבשה.

ס׳פעהלט אויס ברויט אין רוסלאנד.

מ א ס ק ו ו ע, 7 (ספ. טעל.) די היגע צענ-טראל-מאכט האט בעקומען פון די ארטיגע מאכ-טען אין ארכאנגעלסק, וואלאגדא און וויאטקא אלארמירענדע דעפעשען מיט דער בקשה תיכף צו צושיקען מעהל, מחמת, אין געגענפאל, וועט זיך אין די אנגערופענע גובערניעס אנהויבען א הונגער.

מ א ס ק ו ו ע, 17 (ספ. טעל.) שוין עטליכע טעג קאן מען אבסערווירען אויף די באהנען פון דער מאסקווער באהן-ליניע א שטארקע בעוועגונג פון פאסאזשירען, וואס פאהרען ארויס פון מאסקווע אין די דערבייאיגע שטעט, שטעטלעך און דער-פער, כדי איינצוהאנדלען שפייזווארג, וואס פעהלט שטארק אויס אין מאסקווע גופא.

בייזע נביאות

מ א ס ק ו ו ע, 17. (ספ. טעל.) די נעכטיגע „איזוועסטיא" בעהאנדעלט אין אנ׳ארטיקעל די אל-געמיין-פאליטישע לאגע אין אייראפא, און די בע-מיהונגען פון דער ענגלישער דיפלאמאטיע צו שא-פען אנ׳אנטי-סאוויעטישען בלאק.

דערביי קומט די דאזיגע צייטונג צום אויס-פיהר, אז אייראפא געפינט זיך איצט ערב א ניי-עם גרויסען קריג.

אנהויבען וועט זיך די מלחמה – שרייבט די „איזוועסטיא" – צווישען יוגאסלאוויען און איטאל-יען, וועלכע וועט זיין דער אנפאלענדער צד.

אויסברעכען וועט די מלחמה שפעטסטענס אי-בעראיאהר פריהלינג.

סאוויעטיש-ליטווישע פריינדשאפט.

ו י ל נ א, 17. (ספ. טעל.). פון קאוונע מעל-דעט מען:

„ליעטובאס אידאס" רעדט ארום דעם ארטי-קעל פון „איזוועסטיא" מכוח די פויליש-ליטווישע בעציהונגען, און שטעלט פעסט, אז די סאוויעטען פערשטעהען, דאס די אימפעריאליסטישע פלענער פון פוילען וועלען שטענדיג בעדראהען דעם שלום פון מזרח-אייראפא.

פוילען וועט זיך נישט בעגנוגענען מיט וויל-נע און קאוונע, נאר איהרע פלענער גרייכען אזש ביז צו ריגע, מינסק, קעניגסבערג, און דעריבער – מיינט די ליטווישע צייטונג – דארפען אלע מלוכות, וואס געפינען זיך בשכנות פון פוילען, קעמפען מיט׳ן פוילישען אימפעריאליזם.

די גריפע און כרמל=ווייך

פרעגט אייער דאקטאר און איהר וועט זיך איבערצייגען, אז

„כרמל"

איז אנ׳אויסגעצייכענטער מיטעל געגען דער גריפע.

קוואליפיצירטע מענער-בעשטעלטע שניידער-ארבייטער ווערען געזוכט ביי טאפף קאנסטאנטינער 28. 920

נייערינס

קוואליפיצירטע צו טריקא-טאזש-ארבייט מיט אייגענע מאשינען, ווערען געברויכט זאפארט. אלעקסאנדריסקא-גאס 18, פראנט, 1. שט.

היינט, מאנטאג, 9 אוו. קומט פאר אין זאל „קאלאסעאום", זאכאדניא 53

אבעריכטס=מיטינג פון פרעזעס פון יודישען קאלא

ש״ב יצחק גרינבוים

א.ד.ט.: „3 חדשים ארבייט אין סיים".

בילעטען פון 50 גר. צו בעקומען: ציוניסטישע ארגאנ. (צעגעלנ. 4), מ. ח. גורין (נאוואמיעסקא 15), קאפע „צענטראל" (פיעטריקאווער 48), ש. ב. הערשקאוויטש (פיעטריקאווער 70), קאנדיטארייי קארא (בענעדיקטא 30) און אין טאג פון מיטינג – א גאנצען טאג ביי דער קאסע. 952

נייע זאפאסען פון פאסגעז זענען ענטדעקט געווארען אין דייטשלאנד.

בערלין, 17 (ספ. טעל.) הינטער רדעזרעע, אין בפרענבוויל זענען ענטדעקט געווארען גרויסע זאפאסען פון פאסגען. (רערזעלבער גיפטינער גאז, וואס האט ארויסגערופען די מורא'דיגע קאטאסטראפע אין האמבורג) די בעפעלקערונג פארערס היבה צו פערניכטען די ראזינע גאזען.

די מאכט האט פעראררענט, אז 3 טויזענר קילאגראם פאסגען דארפען פערניכטעט ווערען ביז'ן 15 יולי ה. י. און 4 טויזענר קילאגראם זאלען קאנסערווירט ווערען אין אייז־קאמערען.

פון האמבורג מעלרעט מען:

די צאהל אנקלאגעס, וואס קומען אן פון די געליטענע צוליב דער שרעקליכער פאסגען־קאטאסטראפע האט רערגרייכט די קיילעכדיגע ציפער פון 300.

איצט איז דארט אויסגעוועהלט געווארען א ספעציעלע סאניטאר־קאמיסיע, וואס דארף אויספארשען די בעגרינדונגען פון די ראזינע אנקלאגעס.

עס ווערען פאראויסגעזעהען א סך געריכטס־פראצעסען.

בעריכט פאר'ן פעלקער-בונד פון ארץ־ישראל־רעגירונג.

גענף, 17 (י.ס.א. טעלעגראפיש) די מאנראטען־קאמיסיע ביים פעלקער־בונד האט היינט פערענדיגט דאס בעטראכטען דעם בעריכט פון דער ארץ־ישראל־רעגירונג פאר'ן יאהר 1927.

די ענגלישע רעגירונג האט פערטרעטען אין דער מאנדאטען־קאמיסיע דער קאלאנעל סיימס. די מיטגלידער פון דער קאמיסיע האבען זיך שטארק פעראינטערעסירט מיט'ן בעריכט און האבען געשטעלט א רייה פראגען, אויף וועלכע קאלאנעל סיימס האט אויספיהרליך געענטפערט.

קאלאנעל סיימס האט אנגעוויזען, אז די יודיש־אראבישע בעציהונגען האבען זיך שטארק פערבעסערט, די עמיגראציע ווערט רעגולירט לויט די אויפנאהמס־פעהיגקייטען פון לאנד און לויט די ווירטשאפטליכע מעגליכקייטען.

סיימס האט אויך מיטגעטיילט, אז אינגיכען וועט איינגעפיהרט ווערען א קאטאס'סער פון אומבעוועגליכע גיטער אין גאנץ ארץ־ישראל.

די בוי־טעטיגקייט אין תל־אביב.

ירושלים, (י.ט.א.) אין משך פון די ערשטע 5 חדשים פון לויפענדען יאהר האט די שטאט־פערוואלטונג פון תל־אביב ארויסגעגעבען ערלויבנישען אויף צו בויען סך הכל 153 נייע צימערען. א געוויסע צאהל פריוואט־וואוינונגען ווערען פערוואנדעלט אין געשעפטס לאקאלען.

ביטע צום פעלקער-בונד וועגען דער פראגע פון יודישע קהלות אין ארץ־ישראל.

גענף, 17 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די „אגודת־ישראל" אין ירושלים האט זיך טעלעגראפיש געווענדעט צו דער מאנדאטען־קאמיסיע ביים פעלקער־בונד מיט א ביטע, אז די פעטיציע פון דער „אגודת־ישראל" וועגען די יודישע קהלות אין פאלעסטינא זאל ערשט בעטראכט ווערען אויף דער נאהענטסטער סעסיע פון פעלקער־בונד.

די מאנדאטען־קאמיסיע איז נאכגעקומען די ביטע.

די ענטוויקלונג פון די פרוכטען־פלאנטאציעס אין ארץ־ישראל.

ירושלים, (י.ט.א.) זייט א געוויסע צייט לאזט זיך בעמערקען א שטארקע ענטוויקלונג פון די פרוכטען־פלאנטאציעס אין ארץ־ישראל. א גרופע קאנאדישע, אמעריקאנישע, ענגלישע, אויסטראלישע און ארץ־ישראל'דיגע ציוניסטען האט געגרינדעט א פלאנטאציע־געזעלשאפט „גן־חיים־קארפאריישן" וואס בעזיצט נישט ווייט פון כפר־סבא א שטח ערד פון 2,500 דונאם, וואו עס וועלען ענטשטעהען ציטרין־פלאנטאציעס. די זעלבע געזעלשאפט גרינדעט אויך א פאמעראנצען־פלאנטאציע, וואס וועט פארנעמען 220 דונאם.

די „ענגלא־פאלעסטיין פלאנטערס לימיטעד" האט ערווארבען 500 דונאם אויף 10 פלאנטאציעס צו 50 דונאם יעדערע.

ה' ל. מאנטנער פון בודאפעשט האט מיט א קורצער צייט צוריק ערווארבען נישט ווייט פון כפר־סבא 2000 דונאם ערד, אויף וועלכען עס וועלען ענטשטעהן פערשידענע פרוכטען־פלאנטאציעס. ה' גריידינגער פון לאנדאן האט אין פארם „קימניה" איינגעארדענט אויפ'ן שטח פון 1200 דונאם אנ'אזוי־גערופענעם „ענגלישען פרוכטען־גארטען".

הכנסה פון „קרן היסוד".

ירושלים, 17 (י.ט.א. טעלעגראפיש) לויט ידיעות פון הויפט־דירעקטאריום פון „קרן־היסוד" האט די הכנסה פון קרן־היסוד אין פערלויף פון חודש מאי בעטראפען 58541 פונט.

מ'האט מורא פאר בעלא קוהן.

הארטי'ס שליחים ווילען איהם אוועקגנב'ענען.

וויען, 17 (א. וו.) דער פראצעס געגען בעלא קוהן וועט זיך אנהויבען אין וויען דעם 26. יוני און וועט דויערען נאר 1 טאג. ס'איז מעגליך, אז דער פראצעס וועט פארקומען ביי פערמאכטע טירען. די פארזיכטיגקייטס־מיטלען ווערען אנגענומען צוליב דעם, ווייל מ'האט מורא, אז הארטי'ס שליחים זאלען נישט פרובען אוועקצופיהרען מיט געוואלד דעם אנגעקלאגטען קיין אונגארן.

הערמאן בערנשטיין שרייבט א ווערק

וועגען דער ענטשטעהונג און טעטיגקייט פון „דזשאינט".

פאריז, (י.ט.א.) דא איז אנגעקומען דער בעקאנטער יודישער זשורנאליסט הערמאן בערנשטיין, וועלכער האט פיל מיטגעווירקט צו דער בעקעמפונג פון אנטיסעמיטיזם אין די פעראייניגטע שטאטען. ה' בערנשטיין שרייבט איצט א ווערק וועגען דער ענטשטעהונג און טעטיגקייט פון „דזשאינט" ביז דער לעצטער צייט. ה' בערנשטיין וועט פערענדיגען דאס ווערק, ווען ער וועט זיך צוריקקעהרען קיין ניו־יארק אין חודש יולי ה. י. הערמאן בערנשטיין, האט שוין איצט קיין שום געמיינזאמעס מיט דער צייטשריפט „דזשואיש טריבון", וועלכע ער האט פריהער רעדאגירט.

יודישער סטודענט געווינט 6000 דאלאר סטיפענדיע.

ניו־יארק, (י.ט.א.) דער 25־יעהריגער סטודענט פון דער „נאציאנאלער אקאדעמיע פאר צייכנונג" מ. לעווענזאן, האט געוואונען דעם הויפט־פריז פון 6000 דאלאר פאר א פיר־יעהריגער סטיפענדיע אין אייראפעאישער קונסט־אקאדעמיע. אינ'ם קאנקורס האבען זיך בעטייליגט 50 מאלער־סטודענטען.

דער יונגער לעווענזאן איז מיט 15 יאהר צוריק מיט זיין פאטער היים לעווענזאן געקומען, קיין אמעריקא פון וויטעבסקער גובערניע אלס 10 יעהריגער יונג ל. נאכדעם ווי ער האט געענדיגט א פאלקס־שולע, האט ער א צייט צוריק געלערנט צייכנען און איז דערנאך אריין אין דער דערמאנער קונסט־אקאדעמיע. זיין פריז האט ער געוואונען אלס פארטרעט־מאלער.

טשעכישע רעגירונג דערלאזט נישט פאבריצירען קיין געוועהר פאר כינא.

פראג, 17. (א. וו.) די טשעכישע רעגירונג האט פערווערט דעם געוועהר און אמוניציע־פאבריק אין ברין, אויסצופיהרען די בעשטעלונג אויף געוועהר פאר כינא. די פאבריק האט צוליב דעם געקינדיגט 600 ארבייטער.

אנטיסעמיטיזם אויף די קארקאווער טראמוואי־אונטערנעהמונגען.

מאסקווע. (יט"א). אויף די קארקאווער טראמוואי־אונטערנעהמונגען הערשט א שטארקע אנטיסעמיטישע שטימונג. דער אנטיסעמיטיזם איז אריינגעדרונגען אפילו אין די רייהען פון די פארטיי־מיטגלידער. אויף איינער פון די לעצטע זיצונגען פון דער קאמוניסטישער פארטיי־קאמערל ביי דער קארקאווער טראמוואי־אונטערנעהמונג האבען עטליכע אזעלכע „קאמוניסטען" זיך ערלויבט צו פערטיידיגען דעם אנטיסעמיטיזם.

די לאגע פון די יודישע ארבייטער אין דער טראמוואי־אונטערנעהמונג איז געווען זעהר א שווערע. פון יודישע ארבייטער פלעגט מען שטענדיג חוזק מאכען. א ספעציעלע קאמיסיע פון די פארטיי־אנשטאלטען האט אויסגעפארשט דעם ענין און האט בעשטימט אבצוזאגען פון זייערע פאסטענס דריי אדמיניסטראטארען פון קארקאווער טראמוואי־דירעקציע און איבערגעבען זיי צום קרימינאל־געריכט. עס איז אויך בעזייטיגט געווארען פון זיין אמט דער פערוואלטער פון קארקאווער טראמוואי־גאראזש, וועלכער האט זיך בעזונדערס אויסגעצייכענט אינ'ם רודפ'ען יודען.

דער שוואר־געטראפענער פאמיליע גאלדמיץ

ציליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעסליכער טאכטער

הערא

דריקען אויס דעם טיפסטען ביילייד

משה פולאווער, בער פולאווער,
שמעון דזשיגאן, יהושע בענטשינסקי,
יעקב ריינגלאס, מאטעל קאהן,
לאלא זילבערמאן, אברהם דימאנט.

826

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פאמיליע גאלדמיץ צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער ליבע טאכטער

העלא

זייט געטרייסט!

געניא ושעליבאווסקא און פנחס אבראמאוויטש.

Dr. med.

L. Pikielny

אורא לאג

ספעציאל־ארצט פאר

נירען, בלאזען און האר'ן קראנקהייטען

Nawrot 2,

telefon 19-90

נעמט אן פון 4—7 אין אווענד

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט־, האר־ און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע, לישיי און רעק, יענגעשטראהלען און קווארץ־ליכט, עלעקטרא־טעראפיע.

נעמט אן פון 12 ביז 3 נאכט, און פון 6 אווענד ביז 9 אין

אונזער פריינד אלי' און דער שווער־געטראפענער פאמיליע באראוויץ,

צוליב'ן טויט פון זייער הייסגעליבטען

פאטער

דריקען אויס דעם אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל

רוטא געווירץ און מישא העלמאן.

826

אונזער פריינד און רעדאקציע־מיטארבייטער אלי' באראוויץ,

צוליב'ן טויט פון זיין פאטער

צבי הירש

דריקט אויס דעם טיפסטען ביילייד

די אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט".

LEKARZ-DENTYSTA צאהן־ארצט

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 08-31

היילט גאנץ פערנאכלעסיגטע צייהן־ און מונד־קראנקה.. צאהן־ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט־בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע צייהן. יעהמט אן פון 9–7 אווענד. צו בילינע פרייזען.

שפאט ביליג!

גרויסער שטרימפ־פערקויף

זיידען־פלאר, פילדעקאס, וואש־זיידע, פערשידענע שקארפעטן, לעדערנע הענטקעס און זיידענע ווי אויך זעמטליכע גאלאנטעריע־וואַרען עמפפעהלט צו קאנקורענץ־פרייזען דאס נייע רעפענטע שטרימף־ און גאלאנטעריע־געשעפט אויף

פאלודניאווא 15, פראנט, געזו לב

געדענקט דעם אדרעס! רעיעלע בעהאנדלונג!

נייעס! פעלדבעטען מיט ספרענזשינעס נייעס!

פון די נייעסטע ערפינדונגען מיט דער מארקע „Renoma" זאלט איהר אלע פאדערן.

הויפט־פערקויף אין דער טאפעציר־ווערקשטעל

5 J. JACHIMEK 5

STARY RYNEK

פאר די קוואליטעט — לאנגיעהריגע גאראנטיע!

= אשותף =

אנ'אנשטענדיגער מענש, ווערט געזוכט מיט א סומע פון 300—400 דאלאר, צו פאבריצירען שטרימף אויף קראפט.

אפערטען אין אדמיניסטר. פאר „S"

926

אונזער פריינד אלי' צוליב'ן טויט פון זיין

פאטער

אונזער מיטגעפיהל.

משה נעלקען, טאדעאוש קאהאן און מארק מאשקאוויטש.

לאָדז. 18 יוני 1928

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז. 13 יוני 1928

דער בודזשעט

נאָכ'ן פילטער פון סיים.

דער סיים האָט פאַרענדיגט די וויכטיגסטע אַרבייט, וואָס געהערט צו אַ פּאַרלאַמענט: ער האָט אָנגענומען דעם בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1928–29. דערמיט איז נאָך די בודזשעט-אַרבייט פון סיים נישט פאַרענדיגט. דער בודזשעט געהט איצט אַריבער אין סענאַט, וואו עס וועלען אין איהם זיכער געמאַכט ווערען פאַרשידענע אויסבעסערונגען און ענדערונגען, דאַן וועט דער בודזשעט צוריקקומען אין סיים, וואו די ענדערונגען וועלען שוין אָבער קאָנען אָפּגעוואָרפען ווערען מיט אַ קוואַליפיצירטער מעהרהייט פון 11 צוואָנציגסטעל שטימען פון דער גאַנצער צאָהל סיים-דעפּוטאַטען.

לגבי דעם רעזולטאַט פון דער צווייטער לעזונג האָט די דריטע לעזונג פון בודזשעט אַריינגעבראַכט גאַנץ אומבעדייטענדע שינוים. לגבי דעם בודזשעט-פּראָיעקט, וואָס איז אַריינגעטראָגען געוואָרען דורך דער רעגירונג. אונטערשיידעט זיך דער בודזשעט נאָכ'ן דורכגעהען די סיים-דעבאַטע אין סיים-פילטער דערמיט, וואָס די פּאָזיציע פון די הוצאות איז געהעכערט געוואָרען אויף 50 מיליאָן זל. (ס"ה 2,508 מיליאָן) פּאָזיציע פון די הכנסות – אויף 130 מיליאָן זל. (ס"ה 2,655 מיליאָן).

פאַר דעם בודזשעט האָבען געשטימט 219 דעפּוטאַטען, פון „איינסעל“ פון די פּויערים-פּאַרטייען, געגען — 53 דעפּוטאַטען, ד. ה. בלויז אַט די צאָהל דעפּוטאַטען האָבען אָנגענומען אַ קלאָרע און אָפענע שטעלונג צום בודזשעט און – וואָס דערמיט איז פאַרבונדען – צו דער רעגירונג.

דאָס „איינסעל“, די סאַנאַציע-גרופּע — דאָס איז די רעגירונגס-פּאַרטיי, זי אונטערשטיצט יעדען רעגירונגס-פאָרשלאַג עקס אָפּיציאָ, און אויך דער בודזשעט און פאָרשלאַג פון דער רעגירונג איז פאַר די סאַנאַטאָרען געוועזען דער לעצטער אויסדרוק פון מלוכה פאַרנונפט.

אַנדערש האָבען זיך פאַרהאַלטען די פּויערים, הגם דער עפעקט פון זייער האַנדלונג איז געוועזען דערזעלבער — דאָס שטימען פאַר'ן בודזשעט. די פּויערים-גרופּען האָבען באַלד ביים אָנהויב פון די בודזשעט-דעבאַטען זיך פאַרשאַנצט אין זייערע פּויערים-אָקאָפּעס. זייער לאָזונג איז געוועזען: נישט אָנריהרען די פּויערים-אינטערעסען! ווען די רעגירונג האָט געהאַט אַריינגעטראָגען אַ צוגאָב-פאָרשלאַג וועגען נייע שטייערן אויף צו דעקען די הוספות פאַר די מלוכה-בעאַמטע, און די דאָזיגע שטייערן האָבען געדאַרפט אָנריהרען אויך דאָס דאָרף, איז מאָביליזירט געוואָרען די גאַנצע קראַפט פון דער פּויערים-רעפּרעזענטאַנץ. און דער פּרוב אָנצוגרייפען די קעשענע פונ'ם פּויער איז טריומפאַליש אָפּגעשלאָגען געוואָרען.

און אויך אין לעצטען מאָמענט, ווען ס'האָט שוין געהאַלטען ביי דער ענטגילטיגער אָפּשטימונג פון בודזשעט, האָבען די פּויערים אַוועקגעשטעלט די פראַגע אָפען און פּראַקטיש: אָדער איהר גיט אונז אַ נייע הנחה, אָדער איהר האָט נישט אונזערע שטימען. זיי האָבען פאַרלאַנגט 100 מיליאָן זל. אויף קרעדיטען פאַר דער לאַנדווירטשאַפט. און זיין מאַיעסטעט דער פּויער האָט ווידער געזיגט, ער האָט די 100 מיליאָן בעקומען. אמת, דער זיג איז בלויז אַ דעמאָנסטראַטיווער, דער פינאַנץ-מיניסטער ווערט רעקאָמענדירט — נישט בעפוילען — אַרויסצוגעבען די 100 מיליאָן, אָבער די פּויערים האָבען דאָך אויסגעפיהרט דאָס זייערע, מעג זיין נישט אין אַ פולקאָמענער מאָס.

די אָפּאָזיציע בכלל איז געוועזען שטאַרק, אָבער נאָר אויפ'ן וואָרט. קלאָרגעשטימט האָבען די קאָמוניסטען, די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען און אַ טייל פון די יודען. בלויז די גרינבוים-גרופּע פון דער יודישער קאָלאָ האָט געהאַט דעם מוט צו ציהען די פּראַקטישע קאָנסעקווענצען פון דעם אַלעמען, וואָס איז געזאָגט און פאַרשווינען געוואָרען בעת דער בודזשעט-דעבאַטע. געזאָגט האָבען די יודישע דעפּוטאַטען — אַז אין דעם איצטיגען בודזשעט איז די יודישע בעפעלקערונג נאָר די געבער; אויף צו נעהמען, אויף צו בעקומען עפּעס, וועלכע ס'איז נישט קאָמפּענסאַציע פאַר די גרויסע לאַסטען, וואָס פאַלען אויף דער יודישער בעפעלקערונג — עקזיסטירט זי נישט. נישט בלויז אין בודזשעט, נאָר אויך אין די אַרויסטרעטונגען פון דער רעגירונג: קיינער פון די מיניסטאָרען האָט נישט געפונען פאַר נויטיג צו געבען אפילו וועלכע ס'איז נישט וואָרט, בעלייניגונג פאַר די קרבנות, וואָס פאַלען אויף דער יודישער בעפעלקערונג מיט דעם נייעם בודזשעט.

די אָפּאָזיציע פון די ענדעקעס און פּ. פּ. ס. האָט פאַרמאָגט פיל פייער און ליידענשאַפט בעת דער דעבאַטע. ווען ס'איז געקומען דער מאָמענט צו רעאַליזירען די פּאָליטישע אַרויסטרעטונגען, איז דאָס באַלד פון דער אָפּאָזיציע אויסגעוועקסעלט געוואָרען אויף קליינע בילאָן-מטבעות: אַ צופּ געטון די רעגירונג פון איין זייט, פון אַנ'אַנדער זייט, געשטראָכען 10 זל. אין דער פּאָזיציע פון „דזשענניק אוסטאַוו“, נישט בעווילינגט דעם איננערן-מיניסטער זיין דיספּאָזיציע-פאָנד, אַראָפּגעריסען דעם פּאָסט-מיניסטער מיעדזשינסקי 1 זל. אַלס פּראָטעסט געגען די ליטשניקעס. ביים ענטגילטיגען אָבשטימען דעם בודזשעט אין בלאָק האָט דער אָפּאָזיציע פערפעהלט אַטעם. זי איז ענטלאָפען פון דער אַחריות, וועלכע זי וואָלט גענומען אויף זיך דורך שטימען געגען בודזשעט, זי האָט מורא געהאַט איינצורייסען מיט דער רעגירונג, געגען וועלכער זי האָט געדונערט בעת דער דעבאַטע, און האָט זיך אויסגעקליבען דעם וועג פון נישט „יאָ“ און נישט „ניין“ — זי האָט זיך איינגאַנצען אָבגעהאַלטען פון דער אָבשטימונג.

די סאַנאַציע טריאומפירט. דער בודזשעט איז סוף כל סוף אָנגענומען געוואָרען, און כמעט אין דער פאָרם, ווי די רעגירונג האָט איהם פאָרגעלעגט. אָבער דאָס בילד פון דער אָבשטימונג גיט נישט קיין בעווייז, אַז ס'איז געקומען צו אַ סטאַביליזאַציע און די בעציהונגען צווישען סיים און רעגירונג. די רעגירונג האָט געזיגט, אָבער — האָבענדיג פאַר זיך וועניגער ווי אַ העלפט פון פּאַרלאַמענט.

טויטע אינזלען אויפ'ן עק וועלט.

וואו און וואָס איז שפּיצבערגען, וואָס שפּילט אַזאַ ראָלע אין דער טראַגעדיע פון „איטאַליא“

ווייט, ווייט אויף דעם אַרקטישען אָקעאַן, אויף האַלב וועג צווישען די נאָרדליכסטע טיילען פון נאָרוועגען און דעם נאָרד-פּאָל, ליגט אַ גרופּע אינזלען, וואָס רופט זיך „שפּיצבערגען“, ווען קינדער הויבען אָן לערנען געאָגראַפיע, מוזען זיי אויך אויס'חזר'ען אויף אויסווייניג דעם נאָמען פון אָט גרופּע אינזלען און דאַרפען מיט'ן פינגער אָנצייגען אויף דער לאַנדקאַרטע דעם אָרט, וואו אָט די אינזלען געפינען זיך, און מיט דעם פאַנגט זיך אָן און מיט דעם ענדיגט זיך אַלץ, וואָס דער ברייטער עולם ווייסט וועגען שפּיצבערגען. מעהר ווייסט מען נישט פון זיי און מעהר דאַרף מען נישט וויסען, ווייל די אינזלען זענען טויטע און זענען בוכשטעבליך פאַרוואָרפען אויפ'ן עק וועלט.

אָבער די לעצטע צייטען האָט אָט די גרופּע אינזלען אָנגעהויבען שטאַרק ווערען בעקאַנט. זייער נאָמען בעגעגענט מען אין די צייטונגען גאַנץ אָפט; און עס איז גאַנץ מעגליך, אַז אין דער נאָהענטסטער צוקונפט זאָלען זיי פאַרנעהמען אַ גאַנץ אָנגעזעהענעם פּלאַץ אַלס אַ פּונקט, פון וואַנען עס זאָל זיך פאַרצווייגען אַ גאַנצע נעץ פון געאָגראַפישע פאָרשונגען, געבראַכט דערצו האָט די קונסט פון לופט-פליהעריי, וואָס האַלט זיך אין ענטוויקלען.

אָנגעהויבען האָט זיך מיט דעם, וואָס מיט אַ יאָהר צוויי צוריק איז פון דאָרטען אַרויסגעפלויגען די איטאַליענישע באַלאָן-לופט-שיף „נאָרדזש“ און געמאַכט אַ לופט-רייזע איבער דער גאַנצער ברייט פון דעם אַרקטישען אָקעאַן און איבער דעם נאָרד פּאָל. עטליכע טעג נאָכדעם איז פון דאָרטען אַרויסגעפלויגען צום נאָרד-פּאָל אַן אַעראָפּלאַן, אין וועלכען קאָמאַנדיר בוירד און דער נישט-לאַנג צוריק פאַרשטאָרבענער בענעט זענען געפלויגען. מיט עטליכע וואָכען צוריק האָט זיך דאָרטען אַראָפּגעלאָזען דער אַעראָפּלאַן, אין וועלכען ווילקינס איז אַריבערגעפלויגען די גאַנצע ברייט פון דעם אַרקטישען אָקעאַן. פון דאָרט איז אָנגעפלויגען די לופט-שיף „איטאַליא“, וואָס איהר טראַגישער גורל בעשעפטיגט איצט די גאַנצע וועלט.

די אינזלען ליגען אין מיטען פון דעם אַרקטישען אָקעאַן, וועלכער איז שטענדיג בעדעקט אָדער מיט איין מאַסיווען שטיק אייז, אָדער מיט ריזיגע שטיקער שווימענדען אייז, פון די נאָרדליכסטע ברעגען פון נאָרוועגען ביז דעם נאָרד-פּאָל איז אַ דריי צעהן הונדערט מייל. שפּיצבערגען ליגט האַלבוועג צום פּאָל: הייסט עס, אַז פון די אינזלען ביז'ן פּאָל איז אַרום 600 מייל. דער שטח לאַנד פון די אַלע אינזלען צוזאַמען איז איבער דרייסיג טויזענד קוואַדראַט מייל.

די נאָרדליכע און עסטליכע זייט, און טיילווייז אפילו די זידליכע זייט פון די אינזלען, זענען נישט צוגענגליך פאַר שיפען, ווייל דאָס וואַסער איז בעדעקט מיט אייז: אָבער די וועסטליכע זייט פון די אינזלען איז די דריי זומער-חדשים פריי פון אייז, און דאַן קענען אַהין צוקומען שיפען.

אינטערעסאַנט איז נאָך די סיבה, פאַרוואָס די וועסטליכע זייט איז צייטענווייז פריי פון אייז. די אורזאַך ליגט אין דעם טייל ים, וואָס געפינט זיך צווישען נאָרד און זיד אַמעריקע און מעקסיקאָ. אָט דער אויסגוס פון ים איז בעוואוסט אַלס דער „גאָלף און מעקסיקאָ“, פון דאַנען קומט אַרויס אַ וואַרימער שטראָם, וועלכער ציהט זיך אַוועק ווייט צו דער נאָרד אויף אַ שטרעקע פון עטליכע טויזענד מייל. אויפ'ן וועג געהט דער שטראָם פאַרביי די בריטישע אינזלען און מאַכט מילדער דאָרטען דעם קלימאַט. אַ צווייג פון אָט דעם שטראָם פאַרנעהמט אַזוש צו די וועסטליכע זייטען פון שפּיצבערגען. צוליב אָט דעם וואַרימען שטראָם ווערט דאָרטען דאָס אייז צעשמאָלצען און מאַכט אפילו מילדער דעם קלימאַט פון די וועסטליכע ברעגען פון די אינזלען און מאַכט אויך מעגליך, אַז מענשען זאָלען דאָרטען קענען וואוינען.

ביי אָט די ברעגען פון דעם גרעסטען פון די שפּיצבערגען-אינזלען האָט מען אַנטדעקט גאַנץ רייכע קוילען-גריבער. פאַר די לעצטע עטליכע צעהנדליג יאָהר האָבען זיך געהאַט געגרינדעט קאָמפּאַניעס פון פאַרשידענע לענדער די קוילען אויסצוגראָבען און אַוועקשיקען עס קיין אייראָפּע. עס זענען געוועזען קאָמפּאַניעס אי אַמעריקאַנער, אי שוועדישע, אי נאָרוועגישע, און אַפילו רוסישע. קוילען זענען דאָרט פאַרהאַן אַ סך: אָבער דאָס אַריבערשיקען איז זעהר שווער, ווייל שיפען קאָנען דאָרטען צוקומען בלויז עטליכע חדשים אַ יאָהר; דעריבער איז די קוילען-אינדוסטריע דאָרט נישט אַזוי ברייט ענטוויקעלט ווי עס האָט געקענט זיין.

צוליב דעם וואָס מען גראָבט דאָרטען קוילען, זענען דאָרטען פאַרהאַן עטליכע דערפלעך מיט עטליכע צעהנדליג אָדער עטליכע הונדערט נפשות אין יעדען דאָרף, צוזאַמען זענען דאָרטען איצטער פאַרהאַן אַ צוויי טויזענד נפשות, מענער, פרויען און קינדער, הויפּטזעכליך נאָרוועגער. דאָס לעבען דאָרטען איז זעהר שווער. דאָרטען איז זעהר קאַלט. אין די זומערדיגע עטליכע מאָנאַטען, פון מיטען יוני ביז אין מיטען סעפּטעמבער, קען די טעמפּעראַטור זיך אויפהויבען אויף אַ נעהאָלדיגען גראַד וואַרימקייט: אָבער די איבעריגע צייט איז דאָרטען שרעקליך קאַלט. דאַן קען זיך די טעמפּעראַטור אַראָפּלאָזען ביז אַ 50 גראַד פראָסט.

אין מיטען ווינטער ציהט זיך דאָרטען די לאַנגע נאָרדישע נאַכט, וואָס געדויערט איבער דריי חדשים לאַנג. איבער דריי חדשים צייט געהט דאָרטען די זון נישט אויף. עס איז פינסטער און קאַלט און מענשען זענען איינגעגראָבען אין זייערע הייזלעך, און אַלץ ווערט געטון ביי די שיין פון ליכט און לאָמפּען. אין מיטען זומער איז דאָרטען דער טאָג פונקט אַזוי לאַנג ווי לאַנג עס איז די נאַכט אין מיטען ווינטער: אָבער די זון געהט דאָרטען קיין מאָל נישט אויף הויך גענוג, אַז עס זאָל אָנוואַרימען די ערד און די לופט, און די גאַנצע טעריטאָריע פון די אינזלען, אַ חוץ די וועסטליכע ברעגען, איז בעדעקט מיט אייביגען אייז און שניי.

דער וויכטיגסטער פּונקט דאָרטען איז קינגס-בעי, וואו עס געפינט זיך די גרעסטע קוילען-מינע און אַ האַפען פאַר שיפען. דאָרטען געפינט זיך אַ גרויסע ראַדיאָ-סטאַנציע, וואָס ווערט אויפגעהאַלטען פון דער נאָרוועגישער רעגירונג. ביז נאָך דער לעצטער מלחמה האָט די גאַנצע גרופּע אינזלען פּאַקטיש צו קיינעם נישט געהערט, ווייל אַ סך לענדער האָבען גע'טענה'עט, אַז די אינזלען געהערען צו זיי, ווייל זייערע פאָרשער האָבען דאָרטען עפּעס אויפגעטון. אָבער אַזוי ווי די אינזלען האָבען קיין בעזונדערע נוצען קיינעם נישט געבראַכט און נישט פאַרשפּראָכען צו ברענגען, האָט מען זיך שטאַרק וועגען דעם נישט געריסען. און ווען דער נאָך-מלחמה-אָפּמאַך איז געשאַפען געוואָרען, האָט מען נאָכגעגעבען די פאָדערונג פון נאָרוועגען און אָפּגעגעבען די אינזלען צו איהר, ערשטענס, דערפאַר, ווייל איהרע פאָרשטעהער האָבען דאָרטען מעהר אויפגעטון ווי אַנדערע: צווייטענס, דערפאַר, ווייל דאָס רוב פון דער בעפעלקערונג דאָרטען זענען נאָרוועגען. און, דריטענס, דערפאַר, ווייל נאָרוועגען איז דאָס נאָהענטסטע לאַנד צו שפּיצבערגען.

ל. באַראָדולין.

טשעכישע פאַשיסטען טענה'ן

אַז מאַסאַריק איז פערקויפט די יודען און דייטשען.

פּ ר אָ ג, (י.ט.א.) די פאַשיסטישע פּאַרטיי אין טשעכאָסלאָוואַקיי פיהרט אַלץ מעהר אַנ'אויסגעשפּראָכען אַנטיסעמיטישע אַגיטאַציע און פאַרשפּרייט אין די קליינע שטעטלעך אויפרופען וועגען ווירטשאַפטליכען באָיקאָט פון די יודען. די האַנדלונג פון די פאַשיסטען האָט בעקומען אַ בולט'ן אויסדרוק בעת די געריכטס פאַרהאַנדלונגען אין קרייזגעריכט אין ברין, וועלכער האָט בעטראַכט אַ פּראָצעס געגען אַ גרופּע פאַשיסטען-קאָליגאַנעס, וואָס זענען בעפאַלען דעם מיניסטעריאַל-ראַט דר. פּאָרעל, וועלענדיג ביי איהם אַרויסרייסען דעם פּאָרטפעל אין וועלכען עס האָבען זיך געפונען די דאָקומענטען געגען דעם פאַשיסטישען גענעראַל גאַידא. די אָנפאַלער האָבען ווערביי געשריען, אַז פּרעזידענט מאַסאַריק האָט זיך פערקויפט די יודען און דייטשען און אויך פאַרשאַכערט די רעגירונג צו יודען און דייטשען.

יודישע פּרעסע פון גאָר דער וועלט

אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער פּרעסע-אויסשטעלונג אין קעלן.

ק ע ל ן. (יט"אַ). אין יודישען פּאַוויליאָן, אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער פּרעסע-אויסשטעלונג אין קעלן, זענען צונויפגעזאַמעלט געוואָרען אַ רייהע סטאַטיסטישע טאַבעלען און דיאַגראַמען, וואָס שפּיגלען אָב דעם איצטיגען מצב און די ענטוויקלונג פון דער יודישער פּרעסע אויף דער גאַנצער וועלט. אין איצטיגען מאָמענט ערשיינען 297 צייטשריפטען אין דער יודישער שפּראַך, אין דער צאָהל 44 טעגליכע צייטונגען אין 17 פאַרשידענע לענדער. פון די טאַבעלען איז אויך צו זעהען, אַז 10 מיליאָן יודען בעטראַכטען יודיש אַלס זייער מוטערשפּראַך, וואָס שפּיגעלט אָב די ספּעציפישע אייגענשאַפטען פון יודישען לעבען.

אין פּוילען, וואו עס וואוינען 2,850,000 יודען, ערשיינען 125 יודישע צייטונגען, אין דער צאָהל 19 טעגליכע צייטונגען. אין די פאַראייניגטע שטאַטען, וואָס בעזיצען אַ 4-מיליאָניגע יודישע בעפעלקערונג, ערשיינען 58 צייטונגען, דערפון 11-טעגליכע מיט אַנ'אַלגעמיינעם טיראַזש פון 460,000 עקזעמפּלאַרען. אין סאָוויעט-רוסלאַנד, וואו עס לעבען 2,700,000 יודען עקזיסטירען 24 יודישע צייטשריפטען, אין דער צאָהל 3 טעגליכע צייטונגען. אין ענגלאַנד, וואָס בעזיצט אַ יודישע בעפעלקערונג פון 300,000 נפשות ערשיינען 3 טעגליכע צייטונגען, אין רומעניען – (870,000 יודען) 11 יודישע צייטשריפטען, 1 טעגליכע צייטונג. אין לעטלאַנד (105,000 יודען) — 7 יודישע צייטונגען, אין דער צאָהל איין טעגליכע צייטונג. אין ליטע ערשיינען 3 צייטשריפטען און איין טעגליכע צייטונג. אין אַרגענטינע, וואו עס וואוינען נישט מעהר ווי 200,000 יודען, ערשיינען 20 יודישע צייטשריפטען, אין דער צאָהל 2 שטאַרק פאַרשפּרייטע טעגליכע צייטונגען. אין קאַנאַדע, מיט אַ יודישער בעפעלקערונג פון 140,000 נפשות, ערשיינען 2 טעגליכע צייטונגען און 3 צייטשריפטען. אויך אין דייטשלאַנד ערשיינען 2 צייטשריפטען אין דער יודישער שפּראַך. אין פּאַריז ערשיינט איין טעגליכע יודישע צייטונג.

אינ'ם פּאַוויליאָן זענען אויך צונויפגעזאַמעלט געוואָרען ווערטפולע מאַטעריאַלען וועגען דער געשיכטע פון דער פּרעסע אין דער יודישער שפּראַך. די מאַטעריאַלען זענען אָבער ווייט נישט אויסשעפּענד, פון דער צאָהל איניגע טויזענד צייטשריפטען, וואָס זענען ביז איצט ערשינען אין דער יודישער וועלט, האָבען די אָרגאַניזאַטאָרען פון דער יודישער פּרעסע-אָפּטיילונג בעוויזען צונויפצוזאַמלען נאָר איניגע הונדערט. צו די עלטסטע צייטשריפטען, וואָס זענען צונויפגעזאַמעלט געוואָרען געהערען: „דירענפורטער פּריווילעגירטע צייטונג“ (1771), „דער בעאָבאַכטער אויף דער ווייסעל“ (וואַרשע 1823), „קול מבשר“ (אָדעס 1862), „וואַרשעווער יודישע צייטונג“ (1866), „דער איזראַעליט“ (לעמבערג 1870), „השופר“ (לאָנדאָן 1874), „יודישע פאָלקסבלאַט“ (פּעטערסבורג 1885), „אַרבייטער-פריינד“ (לאָנדאָן 1886) א. אַ. וו.

ווי בעקאַנט, איז די ערשטע צייטונג אין דער יודישער שפּראַך „קוראַנטען“ ערשינען אין אַמסטערדאַם אין יאָהר 1686.

אויף דער יודישער אָפּטיילונג פון דער פּרעסע-אויסשטעלונג געפינט זיך אויך אַ גרויסע וועלט-מאַפּע, אויף וועלכער עס זענען פאַרצייכענט די פּונקטען, וואו עס ערשיינען יודישע צייטונגען. חוץ דעם געפינען זיך דאָרט דיאַגראַמען, וואָס שפּיגלען אָפּ דעם וואוקס און די פאַרשפּרייטונג פון דער יודישער פּרעסע אין פאַרשידענע לענדער. ביים צונויפזאַמלען דעם היסטאָרישען מאַטעריאַל פאַר דער אויסשטעלונג האָט שטאַרק מיטגעווירקט דער יודישער וויסענשאַפטליכער אינסטיטוט.

Dr. med. URYSON
ספּעציאַל-אַרצט
פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85.
נעהמט אָן פון 3–5 נאָכמיטאָג. 887

נייער פאָלקסבלאַט
דאָס לאָדזער לעבען
נייער פאָלקסבלאַט

18
מאָנטאָג
ל
סיון תרפ״ח

יוני
זון-אויפגאַנג 3.18
זון-אונטערגאַנג 7.59

פּאָבאָר פון יאהרגאַנג 1907.

(מ) מאָרגען דעם 18. יוני קומט פאָר אין לאָדז דער פּאָבאָר פון די יונגעלייט, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1907 און די יאָהרגענג 1883 ביז 1904, וועלכע זענען נאָך ביז איצט נישט געשטאַנען פאַר קיין פּאָבאָר-קאָמיסיע; די מיט „אָדראָטשעניעס" פון 1905 און 1906, ווי אויך די פרייוויליגע פון די יאָהרגענג 1908, 1909 און 1910.

מאָרגען דאַרפען זיך פאָר דער קאָמיסיע נומער 1 (פּאָמאָרסקא 18) שטעלען די יונגעלייט פון 1907, וועלכע וואוינען אין 8-טען קאָמיסאַריאַט און וועמענס פאַמיליען-נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט די אותיות G פון Gen, H, Ch ביז Chin.

אין דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 2, (אָגראָדאָווא 34) דאַרף זיך מאָרגען שטעלען די געבוירענע אין 1906, וועלכע האָבען „אָדראָטשעניעס" פון קאַטעגאָריע 35b, צייטווייליג נישט פעהיגע וואוינען אין 7-טען קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות: O, P, R, S, T, U, W, Z, Ż.

צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 3 (זאַקאָנטנא 82) דאַרפען זיך מאָרגען שטעלען אַלע געבוירענע אין 1907, וועלכע וואוינען אין 7. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות: פון R,P,O,NeuN ביז Ret

די אויבענדערמאָהנטע דאַרפען זיך שטעלען פּינקטליך 8 אַ זייגער מיט פּערזענליכע דאָקומענטען.

פון מאַגיסטראַט.

פּויליש טעאַטער — קאַנאַליזאַציע — פּערלענגערען די אַנדזשעיאַ גאַס — היילען קרעץ.

(—) אויף די עהערגעכטיגער זיצונג פון מאַגיסטראַט אונטער׳ן פאָרזיץ פון פּרעזידענט זשעמיענצקי זענען בעשלאָסען געוואָרען אַ גאַנצע רייה אַקטועלע ענינים.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען איבערצוגעבען צו פיהרען דאָס שטעטישע טעאַטער אויפ׳ן סעזאָן 1928|29 דעם דירעקטאָר גאַרטשינסקי און אַרויס־צוזשטעלען אין שטאָט-ראַט מיט אַ פאָרשלאָג צו העכערען די ביז-איצטיגע סובווענציע פאַר׳ן טעאַטער אויף 40,000 זלאָטעס, אַזוי, אַז דאָס טעאַטער זאָל בעקומען אין אַלגעמיין 240.000 זלאָטעס סובווענציע.

ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרען אָפּצוקויפען פון דעם מלוכה׳שען גוט אין ראַקאָצין 40 העקטאַר גרונט, וועלכעס עס וועט אויסגענוצט ווערען דורך דער קאַנאַליזאַציע-אָפּטיילונג אין דער פאַר־שטענדיגונג מיט דער אָפּטיילונג פון שטעטישע אונטערנעהמונגען. עס איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו קויפען דעם גוט מאַרישין פון ה׳ היינצעל, כדי צו פערלענגערען די אַנדזשעיאַ-גאַס און עפענען אַ נייע קאָמוניקאַציאָנס-אַרטעריע. דער מאַגיסטראַט האָט בעשלאָסען צו קויפען די פּלעצער אויף רוז לעשנאָ, — אַנדזשעיאַ און לאָנקאָוואַ. די אַלע בעשלוסען דאַרפען נאָך אַדורכגעהען דורכ׳ן שטאָט-ראַט.

ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרען צו בעפּול־מעכטיגען דעם פּרעזידענט זשעמיענצקי אויסצו־וועהלען עקספּערטען, לויט׳ן פאָרשלאָג פון דער באַהן-דירעקציע, צו שאַצען דעם פּלאַץ אויף ווי־דזעווער פּאָלעסיע, וואו עס געפינט זיך די משאות-סטאַציע.

אויף דערזעלבער זיצונג איז בעשלאָסען געוואָרען צו לאָזען אין גאַנג פונ׳ם 15. ד. ה. ביי דעם שטעטישען באָד-אַנשטאַלט (שקאָלנאַ 11) אַ פּונקט צו היילען קרעץ.

שטאָט-ראַט ערב די פעריען.

(—) ווי מיר דערוויסען זיך, וועט אין דער קומענדיגער וואָך פאָרקומען צוויי זיצונגען פון היגען שטאָט-ראַט, די לעצטע פאַר די פעריען, אויף וועלכע ס'וועלען אַרומגערעדט ווערען די פראַגען וועגען דער 5 מיליאָן-דאָלאַר הלואה פון „באַנק גאָספּאָד. קראַיאָוועגאָ" פאַר לאָדז.

אַ וויכטיגער וואַלאָריזאַציע-פּראָצעס.

(ט) די ציוויל־אָפּטיילונג ביים לאָדזער קרייז־געריכט האָט לעצטענס בעהאַנדעלט פאָלגענדען כאַראַקטעריסטישען וואַלאָריזאַציע־פּראָצעס.

אין יאָהר 1898 האָט אַ געוויסער ה׳ ק. אַ לאָדזער בירגער, "זיך פערזיכערט אין דער געזעל־שאַפט „אורבען" אויף 10 טויזענד רובל, צאָהלבאַר אין יאָהר 1923.

אין משך פון 23 יאָהר האָט ה׳ ק. רעגולער געצאָהלט די בעשטימטע ביטראַגען, לעצטענס צו־ליב דער גרויסער אינפלאַציע, האָט ער די ביטראַגען נישט געצאָהלט.

ווען עס איז אָנגעקומען דער טערמין צו בע־קומען אויסגעצאָהלט פאַר דעם פּאָליס, האָט זיך ה׳ ק. געווענדעט צו דער געזעלשאַפט. די געזעל־שאַפט האָט געענטפערט, אַז ה׳ ק. קען בעקומען אויסגעצאָהלט לויט דער רעגולאַציע פון פאַר די מלחמה׳דיגע חובות, פאַר 100 רובל — 216 פּויליש מאַרק — ד. ה. 21,600 מאַרק פאַר זיינע 10 טויזענד רובל.

ה׳ ק. האָט זיך אָפּגעזאָגט דאָס געלד צו נעהמען, ווייל 21,600 מאַרק האָבען דאַמאָלס אויס־געמאַכט קוים איין פערטעל גראָשען.

ה׳ ק. האָט איינגעקלאָגט די געזעלשאַפט „אור־בען" אין קרייז־געריכט. דאָס געריכט האָט זיך געווענדעט נאָך אַן עקספּערטיזע צום מלוכה׳שען אַמט צו קאָנטראָלירן די פערזיכערונגען און מיט אַ פּאָר טאָג צוריק האָט דאָס געריכט בעקומען פאָל־גענדען ענטפער: די געזעלשאַפט „אורבען" דאַרף אויסצאָהלען 95 זלאָטים פאַר 100 רובל, אין דעם פאַל האָט ה׳ ק. בעקומען 9,500 זלאָטים אויף זיין פערזיכערונגס־פּאָליס, אַזוי אָבער, ווי ער האָט צוויי יאָהר נישט געצאָהלט די ביטראַגען, וואָס עס מאַכט אויס 1,555 זלאָטים, דאַרף ה׳ ק. בעקומען נאָר 7,945 זלאָטים.

אויף איינער פון די לעצטע געריכט־סעסיעס האָט דאָס ציוויל־געריכט צוגעשפּראָכען דעם ה׳ ק. די אויבענדערמאָנטע סומע, וועלכע די געזעלשאַפט דאַרף באַלד אויסצאָהלען.

די 10-יעהריגע יובילעאום-פייערונג פון דער באָראָכאָוו-שול

„די יודיש־וועלטליכע שול איז אַזוי אַרומגע־פּאַנצערט, אַז קיין שום כח וועט נישט זיין אימשטאַנד זי מעהר אומצוואַרפען".

אַזוי האָט געקענט פעסטגעשטעלט ווערען, ווען מ׳האָט געזעהען די טויזענדער מענשען, וועלכע זע־נען געקומען שבת אין „פילהאַרמאָניע"־זאַל צו דער פייערונג פון 10־יעהריגען יובילעאום פון דער באָ־ראָכאָוו־שול. די טויזענדער מענשען זענען געקומען נישט צו קיין סענסאַציאָנעלע, שוואַרץ־קינסטלערישע סעאַנסען, נישט אויף קיין נעגערישע רעוויעס, נישט אויף קיין אַנדערע פאָרשטעלונגען נאָר צו פייערען דעם יום־טוב פון אַ שול מיט דער יודישער אונטע־ריכטס־שפּראַך. דאָס איז אַ גרויסע סאַטיספאַקציע פאַר די וועלכע האָבען זיך ביז איצט פאַר דער דאָזיגער שול מקריב געווען און צווייטענס איז אַ בעווייז, אַ דער ענין פאַר וועלכען מיר קעמפען איז אַ גערעכטער און אַ גרויסער.

צו דער פייערונג איז אויך געקומען דער פאָר־ויצענדער פון לאָדזער שול־ראַט ד״ר סקאַלסקי און אַ רעלעגאַט פון דער שול־אָפּטיילונג ביים מאַגי־סטראַט ה׳ פּיאָטראָווסקי.

אין נאָמען פון באָראָכאָוו־קוראַטאָריום עפענט דעם יום־טוב פרנס ערעלמאַן, ער ווייזט אָן אויף די שוועריגקייטען, מיט וועלכע עס איז געווען פאַר־בונדען די עקזיסטענץ און אַנטוויקלונג פון דער שול, ווייזט אָן אויף די שיקאַנעס פון דער מאַכט און אויף די גרינגשעצונג פון די יודישע געגנער פון דער שול.

אין נאָמען פון די העכסטע פּועלי־ציון אינס־טאַנצען און אין נאָמען פון דער צענטראַלע יודישער שול־אָרגאַניזאַציע האַלט אַ פרעכטיגע בעגריסונג דער בעקאַנטער אַרבייטער־פיהרער זרובבל. עס בע־גריסען נאָך אין נאָמען פון לאָדזער „פּועלי־ציון" — ה׳ ציטרינאָוויסקי, פון דער לאָדזער אָפּטיילונג פון דער שול־אָרגאַניזאַציע — ראַטמ. פאָזנאַנסקי פון „יוגענט" — בערלינסקי, פון פעראיין פון פאָלקס־שול־לעהרער ה׳ סלאָמינסקי פון פערבאַנד פון גע־וועזענע שילער — ה. יאַמאַ, פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען — ה׳ סטאָלאַרסקי, פון עלטערן־קאָמי־טעט — ה׳ בעסער. דערביי ווערט מיטגעטיילט, אַז די „יוגענט" האָט געשענקט פאַר דער באָראָ־כאָוו־שול אַ פרעכטיגע זיידענע גרינע פאָהן. די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען האָבען געשענקט דער שול אַ גרויסען ראַדיאָ־אַפּאַראַט און די עלטערן פון די שול־קינדער — אַ פּיאַנינאָ.

אַ שטאַרקען איינדרוק מאַכען די בעגריסונגען פון די קליינטשיקע קינדער פון דער פּרץ־שול, און פון דער שוּרעק־קינדער־היים פאַר די קינדער פון דער באָראָכאָוו־שול. די קינדער זענען געקומען מיט גרויסע קויבערס בלומען. שטאַרקע אָוואַציעס זענען געמאַכט געוואָרען דעם לייטער פון דער באָראָכאָוו־שול, וועלכע שטעהט זייט 10 יאָהר בראש פון דער שול ה׳ קאַגאַן, מיט אַ געלונגענער רעדע פון ה׳ קאַגאַן ווערט געשלאָסען דער אָפיציעלער טייל פון דער פייערונג.

שריפטליכע בעגריסונגען זענען אָנגעקומען פון לאָדזער שטאָט־פּרעזידענט זשעמיענצקי, פון ווילנער יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט, פון יודישען קולטור־אַמט, פון דער צענטראַלע געזעל־שאַפט אָוונט־קורסען, פון די רעדאַקציעס „אַרבייטער צייטונג", „לאָדזער אַרבייטער", „נייער פאָלקס־בלאַט", פון טעאַטער „אַרדט" א. אַז. וו. דעם פּראָ־גראַם האָבען אויסגעפיהרט אויסשליסליך די קינ־דער, פון דער באָראָכאָוו־שול. קודם־כל איז פאָר־געקומען אויף דעם קינדער־כאָר, וועלכע האָט אונטער דער אויסגעצייכנעטער אָנפיהרונג פון פרל. אסתר ראָזענבערג, זעהר געלונגען אויסגע־פיהרט איניגע פּוילישע און יודישע לידער.

די פרעכטיגע פאָרשטעלונג פון „סום און דרײדעל", איז אַדורך מיט׳ן גרעסטען ערפאָלג. די בעאַרבייטונג פון מ. בראָדרואָן, די רעזשי פון פּולאַוער מוזיק פון העניך קאָן און דעקאָראַציעס פון יונגען קונסט־מאַלער פנחס זעלמאַן, האָבען גע־שאַפען עפּיס גאַנצעס, וואָס האָט ענטציקט נישט נאָר די קליינע קינדער, נאָר אויך אַלע דערוואַקסענע, וואָס האָבען ביינעוואוינט די פאָרשטעלונג.

מיט נישט קיין קלענערער ערפאָלג איז אַדורך דער פּוילישער איינאַקטער אונטער רעזשי פון פרל. קאָוואַלסקאַ. גרויסע נחת האָבען די קינדער פער־שאַפט אין זייער ריטמישע סטודיע, וועלכע איז איינ־שטודירט געוואָרען דורך תמר גוראַלסקאַ און די שווערישע גימנאַסטיק אונטער דער אָנפיהרונג פון ה׳ בראַנדווין.

די שבתדיגע יובילעאום פייערונג האָט איבער־געלאָזט אַ שטאַרקען איינדרוק.

נייע פערוואַלטונג אין ראַט פון דער סוחרים-באַנק אויף פּעטריקאָווער 41.

נעכטען זענען פאָרגעקומען די וואַהלען צו דער פערוואַלטונג אין ראַט פון דער סוחרים-באַנק פּעטריקאָווער 41.

אין דער פערוואַלטונג זענען געוועהלט געוואָ־רען די הערען:

יאַקוב אייזנער, ע. האַמבורסקי, י. דעגענ־שטיין, פ. גערשאָווסקי, מ. האַלפּערן;

פערטרעטער: י. ל. מאַרגוליס, וו. באַרוך;

אין ראַט: אינזש. פּראַשקער, דעפּ. ד״ר ראָזענבלאַט, ס. אַלטמאַן, ל. מאַזור, מ. ביאַלער, א. שטיינשניידער, מ. אָרבאַך, ש. ראָזענמוטער, סאַ־מועל ראָזענבוים, ל. ראָזענבוים, מ. בלומענפעלד און מ. בראַנאָווסקי; אַלס פערטרעטער פון ראַט — ד״ר קרויש, ד. באַדזשכאָווסקי, י. קאָהן, מ. פיי־ערשטיין, ה. רובינשטיין און ג. אייזען.

—:O:—

מעשה-סעקרעטאַרטשיק אויף שייבלערס-מאַרק

די לעצטע חדשים לעבען איבער די יודישע טאָרג-שטייער פון שייבלערס-מאַרק אַ סך שרעקען און עגמת נפש׳ן צוליב דער פערשאַרפטער קאָנקו־רענץ מיט די קריסטליכע סוחרים.

עס דערגעהט אָפט צו שאַרפע סכסוכים, און די יודען ווערען אין אַ שנעלען טעמפּאָ אַרויסגע־שטויסען פון זייערע איינגעזעסענע ערטער.

לעצטענס האָט זיך דאָרט בעזונדערס צעוויל־דעוועט איינער פון די דאָרטיגע קריסטליכע טאָרג־שטייער און עס גייט נישט דורך אַ טאָג, ער זאָל נישט פערפיהרען אַוואַנטורעס און דראָהען די יו־דען, אַז ער וועט זיי אויפ׳ס כח פטור ווערען.

די דאָרטיגע יודישע סוחרים, וואָס ווערען פון איהם טעראָריזירט האָבען בעשלאָסען דורך זייער פעראיין (צענטראַלער קליינהענדלער־פערבאַנד זאַוואַדזקע 5) צו אינטערווענירען ביי דער געהעריגער מאַכט וועגען אָננעהמען שוץ-מיטלען.

סוף פון שול-יאָהר.

(—) ווי מען אינפאָרמירט אונז, וועט זיך דאָס שול-יאָהר אין די פאָלקס-שולען פערענדיגען דעם 28 יוני. אין דעם זעלבען טאָג וועלען אויך פערטיילט ווערען די שול-צייגנישען.

הנחה-בילעטען פאַר שילער.

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך, האָט דאָס שול-קוראַטאָריום בעקומען אַ ידיעה פון באַהן-מיניס־טעריום, אַז די שול-יוגענד וועט קענען געניסען פון הנחה-בילעטען אויף די באַהנען.

די הנחה-בילעטען וועלען אויך גילטיג זיין פאַר׳ן שנעל-צוג, ביי אַ צוצאָהלונג פאַר׳ן רעכט צו געניסען פון שנעל-צוג.

ביים אויסקויפען הנחה-בילעטען, וועלען די שילער זיך מוזען לעגיטימירען מיט אַ מאַטריקולע.

פון דער פּאָסט.

(—) דער לאָדזער פּאָסט-אַמט האָט בעקומען אַ פעראָרדנונג וועגען שנעלע פּאָסט-פּעקלעך און פּאָסט-זענדונגען.

שנעלע פּאָסט-פּעקלעך ביז 5 קילאָ וועלען אָפּגעגעבען ווערען אין דער היים אין די וואוינונ־גען פון די אַדרעסאַטען. די גרעסטע וואָג פון אַ שנעל-פּעקעל קען זיין 20 קילאָ.

טראַמוואַי-פערקעהר צווישען טושין — פּעטריקאָוו.

(—) אין צוזאַמענהאַנג מיט עלעקטריפיקאַציע-אַקציע, וועלכע איז אונטערגענומען געוואָרען אַדורכ־צופיהרען אין לאָדזער פּאָוויאַט, איז אַקטועל גע־וואָרען די פראַגע וועגען פערלענגערען די צופאָהר-טראַמוואַי-ליניע פון טושין ביז פּיעטרקאָוו.

פּיעטרקאָוו און די אַרומיגע געגענדען האָבען זיך שטאַרק פעראינטערעסירט אין דעם ענין און ווי מיר דערוויסען זיך פון מאַסגעבענדע קוועלען, וועט דער ענין בקרוב רעאַליזירט ווערען.

„3 חדשים סיים-אַרבייט".
בעריכטס-מיטינג פון דעפּ. יצחק גרינבוים.

היינט פּינקטליך 9 אָוונד קומט פאָר אין זאַל „ק אָ ל אָ ס עאום" זאַכאָדניאַ 53, אַ גרוי־סער בעריכטס-מיטינג פון פּרעזעס פון יודישען קאָלאָ, דעפּ. יצחק גרינבוים א. ד. ט. „3 חדשים סיים-אַרבייט". דעפּ. י. גרינבוים וועט זיך אָפּשטע־לען אויפ׳ן גאַנצען קאָמפּלעקס פראַגען, וואָס אינ־טערעסירען דאָס פּוילישע יודענטום און בעלייכטען די פּאָליטישע טעטיגקייט אויף דער צוקונפט.

דער ערשטער דאָקטוירים-צוזאַ-מענפאָהר אין לאָדז.

(ב) נעכטען אין דערפריה איז אין שעהן־רעקאָרירטען זאַל פונ׳ם שטאָט־ראַט פאָרגעקומען די ערעפנונג פון דעם ערשטען דאָקטוירים־צוזאַ־מענפאָהר אין לאָדז.

דעם צוזאַמענפאָהר, אויף וועלכען עס זענען געקומען ביז 150 דעלעגאַטען, האָט געעפענט דער שטאָט־פּרעזידענט, ה׳ זשעמיענצקי.

אַלס פאָרזיצענדער פון דעם צוזאַמענפאָהר איז אויסגעקליבען געוואָרען ד״ר באַגוצקי.

אין נאָמען פון דער לאָדזער וואָיעוואָדשאַפט האָט דעם צוזאַמענפאָהר בעגריסט נאַטשאַלניק זאַק־ושעווסקי, אין נאָמען פון אַרבייטס־מיניסטעריום — נאַטשעלניק וואָיטשעכאָווסקי; שפּעטער — ד״ר באַ־גוצקי און דער פּרעזעס פונ׳ם שטאָט־ראַט ה׳ אינזש. האַלפּערבער.

דער פאָרשטעהער פון אינערן־מיניסטעריום, ד״ר שיקאָרסקי האָט אַרומגערעדט די צילען פונ׳ם צוזאַמענפאָהר, וועלכע באַרירען זיך הויפּטזעכליך אויף דער נייער פעראָרדנונג וועגען שפּיטאָל־הייזען, וואָס הויבט שוין אָן צו פערפליכטען פון 25־טען ה. ח.

אויף דעם צוזאַמענפאָהר זענען אויך אָנוועזענד געוועזען פאָרשטעהער פון דער קראַנקען־קאַסע, פון דער דאָקטוירים־אָרגאַניזאַציע, מאַגיסטראַט־לאַווניקעס, ראַטמענער און איניגע היגע דאָקטוירים.

די רעפעראַטען פון די ד״ר זאַוואַדזקי און מיטעלשטאַדט האָבען אַרויסגערופען גרעסערע דיס־קוסיעס, אין רעזולטאַט פון וואָס עס זענען אָנגע־נומען געוואָרען איניגע פאָרשלאָגען.

נאָכמיטאָג איז דער צוזאַמענפאָהר געשלאָסען געוואָרען און די געסט זענען זיך צופאָהרען.

אָבגעפּרייערט, בעשווינדעלט אַ סוחר.

אַ טראַנזאַקציע מיט 30,000 זל. און די „נסיעה" פון ראַדאָם קיין לאָדז

פון ראַדאָם שרייבט מען:

מיט עטליכע טעג צוריק איז צום ה' ט. (רובּינער 7) געקומען אַ גאַסט, וועלכער האָט זיך פאָרגעשטעלט אַלס אַן אַלטער בעקאַנטער וואָס האָט מיט'ן ה' ט. געדינט פאַר דער מלחמה אין מיליטער, נאָך בימי פּאָניע. לויט די אַלע אָנגעגעבענע סימנים האָט ה' ט. ווירקליך באַלד דערקענט אין איהם זיין אַמאָליגען מיליטער־חבר, מיט וועמען ער האָט זיך שטאַרק דערפרעהט.

אין דעם אינטימען שמועס, וואָס האָט זיך צווישען די אַמאָליגע חברים ענטוויקעלט האָט דער גאַסט פערטרויליך איבערגעגעבען דעם צוועק פון זיין קומען קיין ראַדאָם. ער האָט נעמליך דערצעהלט, אַז ער קומט נאָר וואָס פון וואַרשאַ, וואו ער האָט באַנקראָטירט אַ גרויסע סומע געלד און, זייענדיג דאַרורך געצווינגען צו ליקווידירען דאָס געשעפט האָט ער, נאָכדעם ווי ר'איז געוואָיר געוואָרען, אַז זיין אַמאָליגער חבר ה' ט. האָט אין ראַדאָם אַ געשעפט פון מלבושים און קענענדיג דעם ה' ט. אַלס הויפט עהרליכען מאַן — בעשלאָסען צו צו שטעהן אַלס שותף צו זיין חבר'ס געשעפט אין וועלכען ער וויל אַריינלעגען די 30 טויזענד זל. וואָס ער האָט ליגען אין אַ באַנק אין לאָדז, וואָס ער האָט „פּעראיבּריגט" פון באַנקראָט.

דער אומגערעכטער גאַסט האָט פאָרגעלעגט צו פאָהרען קיין לאָדז, וואו ער וועט קאָנען איינהאַנדלען סחורה לכל הפּחות אויף אַ הונדערט טויזענד זלאָטעס, געבענדיג אַזאַ סומע ווי 30 טויזענד זל. קאַסע.

דער ה' ט. איז פּשוט איבּערראַשט געוואָרען פון זיין אומגערעכט גליק און זיין אַמאָליגען חבר און צוקונפטיגען שותּף אויפגענומען בּכבוד גדול, שפּייזענדיג איהם פון כּל טוב.

דער חבר איז ביים ה' ט. גענעכטיגט צוויי טעג, געגעסען און געשלאָפען ביי איהם. גרייטענדיג זיך צו די „נסיעה" קיין לאָדז צו מאַכען די גרויסע טראַנזאַקציע, האָט דער גאַסט אויף אַ איידעלען אופן געגעבען צו פערשטעהן, אַז היות ווי ער ליגט אַריין אין געשעפט 30 טויזענד זל. זאָל דער ה' ט. אויך מיטנעמען, אַמווייניגסטענס עטליכע טויזענד זל. ה' ט. האָט זיך מתנצל געווען פאַר זיין חבר, אַז קיין געלד בּאותה שעה האָט ער נישט, נאָר, אַז ער קאָן בּלויז נעמען אויף זיך די הוצאות, אויף וואָס דער גאַסט איז איינגעגאַנגען און ער האָט נישט מעהר פערלאַנגט, ווי דער ה' ט. זאָל איהם „רעדשטייל" אַרויסבאָרגען אַן אַנצוג. ער האָט געגעבען צו ערקלערען, אַז אַרויסגעפאָהרען פון וואַרשאַ איז ער אין אַ בּהלה־שטימונג צוליב די בעלי־חובות, אַז ער האָט פּשוט נישט גענומען דעם קאָפּ זיך לייטיש אָנצוטון און אַזוי ווי אין לאָדז דאַרפט מען זיך ראַך פּרעזענטירען פאַר סוחרים, פּאַסט איהם נישט צופאָהרען אין אַזאַ מעמד.

ה' ט. האָט תּיכף געהייסען זיין בּן־בּית איינפּאַקען צוויי שפּאָגעל נייע און גוטע אַנצוגען, וועלכע ער מיט זיין שותּף זאָלען האָבען איבּערצוטון אין לאָדז.

אויף דער סטאַציע אין ראַדאָם בּשעת דער ה' ט. האָט געגעבען זיין שותּף אַ פּינפּצינגעוולאָט צו קויפען ביי דער קאַסע פאַר זיך און פאַר איהם צוויי בּילעטען קיין לאָדז, האָט דער שותּף, דערלאַנגענדיג דעם בּילעט דעם ה' ט. ערקלערט, אַז צוליב זיין אַסטמע־קראַנקהייט האָט ער פאַר זיך געקויפט צווייטע קלאַס און. נישט וועלענדיג צופיל געלד אויסגעבען, האָט ער פאַר ה' ט. געקויפט נאָר דריטע קלאַס, און דערבּיי בּערוהיגט, וואָס זיי וועלען נישט צוזאַמען פאָהרען אין איין וואַגאָן.

בּיים איינשטייגען אין באַהן האָט דער שותּף אַלס געפעלינקייט גענומען מיט זיך דאָס פּעראַפּאַקטע פּעקעל מיט די אַנצוגען, וועלענדיג פערלייכטערען דעם ה' ט. צוטראָגען מיט זיך דעם שווערען בּאַגאַזש.

אויף דער סטאַציע קאָלושעק, וואו דער צוג שטעהט אַ לענגערע ווײַלע, איז דער ה' ט. צוגעגאַנגען צום וואַגאָן צווייטער קלאַס, וואו ס'איז איינגעזעסען זיין שותּף און זיך געוואָלט מיט איהם זעהן. ער רופט דורכ'ן פענסטער זיין שותּף, אָבער קיינער ענטפערט נישט. ה' ט. האָט זיך ראַן ערשט אַרומגעזעהען, אַז ער איז געפאַלען אַ קרבּן פון אַ דורכגעטריבענעם שאַנטאַזשיסט. ער איז אַ פערצווייפעלטער געבליבען אין קאָלושעק און קיין לאָדז מעהר נישט געפאָהרען. ער האָט קוים געקריגען געבּאָרגט ביי ראַדאָמער בעקאַנטע אויף אַ בּילעט צוריק קיין ראַדאָם, ווייל דער „שותּף" האָט פערגעסען איהם אַ רעשט צוגעבען פון 50־ער זל. פערהאַלטענדיג דאָס בּיי זיך אַלס צדה לדרך קיין לאָדז.

אַ צובּראָכענער, אַ אָבגענאַרטער און אָהן די 50 זל. רייזע־הוצאות, איז ה' ט. אַהיימגעפאָהרען.

פערזאַמלונג פון „החלוץ המרכזי"

די טעג איז פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגעלניאַנאַ 4) אַ אויסעראָרדענטליכע פערזאַמלונג פון „החלוץ המרכזי". ה' קאַסטרינסקי, פּאָרזיצער פון פּאָלעסיער ראַיאָנס־קאָמיטעט האָט רעפערירט איבּער דער ענטשטעהונג און ענטוויקלונג פון „החלוץ המרכזי". נאָך אַ דיסקוסיע איז בּעשלאָסען געוואָרען צו אָרגאַניזירען אַ הכשרה־קבוצה.

די אַבּיטורענטקעס פון גימנאַזיום פון מאַריאַ האָכשטיין.

היי־יאָהר האָבען בּעקומען מאַטורעס פאָלגענדע שילערינס: בּאַש ל., בּערגער פ., בּלוישטיין פ., בּאַס מ., בּאַרנשטיין א., בּריש מ., דאָמבּ ר., געריכטער ד. קאַפּלאַן י., קאַרמעל א., לענגאַ ל., לעבּען ס., מאַליניאַק ט., מעלער ר., מירשטאַט ג., פּוילמוטער ע., פּעטער ר., פּלאַנסקאַ ט., ראָטענבּערג ל., סאַלאָמאָנאָוויץ ר., סיעראַקאָווסקאַ ר., סאָלניק מ., סטריקאָווסקאַ פ., טאַבּאַקסמאַן ר., טאַטאַרקאַ בּ., ווידאַווסקאַ מ.

פון דער ליי־בּיבּליאָטעק א. נ. פון א. אייזענשלאָס.

דעם 15. יוני איז געוואָרען זעקס חדשים זייט די בּיבּליאָטעק איז פייערליך געעפענט געוואָרען. די בּיבּליאָטעק ציילט זעהר אַ גרויסע צאָהל מיטגלידער, דאָס איז אַ בּעוויז, אַז זי האָט דעם געוואונשענעם ערפאָלג, בּיכער קומען כּסדר צו, דערונטער אויך פון די בּעסטע איבּערזעצונגען פון דער אייראָפּעאישער ליטעראַטור. ס'איז געלייענט געוואָרען דורך דער צייט 1,486 בּיכער. נייע מיטגלידער קומען כּסדר צו, מיר האָבען אַ האָפנונג אַז די צאָהל מיטגלידער פון דער בּיבּליאָטעק וועט זיך ווייטער פערגרעסערען. נייע מיטגלידער ווערען נאָך אָנגענומען.

פייערונג פון אַ נייעם פּאַוויליאָן אין אַנאַ־מאַריאַ־שפּיטאָל.

(—) אין קינדער־שפּיטאָל פון אַננאַ־מאַריאַ אויף ראָקיציניער 15 איז עהערנעכטען פאָרגעקומען אַ פייערליכע איינווייאונג פון אַ נייעם פּאַוויליאָן פאַר לונגענקראַנקע קינדער.

דער נייער פּאַוויליאָן וועט זיין אַן אַנשטענדיגע געבּיידע אין דער פאָרם פון אַ זומער־פליגעל. דער פּראָיעקט איז פון אַרכיטעקטאָר ליטאַווסקי.

נאָך דער פייערונג האָבען די געסט בּעזוכט די שפּיטאָל־פּאַוויליאָנען. דר"ר מאַגילניצקי האָט ערטיילט ערקלערונגען.

פּאַגאַטאָוויע־כראָניק.

זעלבּסט־מאָרדען, שלעגערס, מעסער־שטעכער.

(§) נעכטען איז די פּאָגאָטאָוויע אַרויסגערופען געוואָרען צו געבען מעדיצינישע הילף אין פאָלגענדע פאַלען:

צו אַנטאָנינאַ יאַבּלאָנסקאַ, (סלאָוויאַנסקאַ 13), וועלכע האָט געוואָלט בּעגעהן זעלבּסטמאָרד דורך אויסטרינקען עסיג־עסענס; צוליב דערזעלבּער סיבּה — צו קלאַראַ שמידט (שענקעוויטש גאַס 20); צו סטעפאַן נאָוויצקי'ן (פּיעטריקאָווער 315), וועלכער האָט זיין ציבּראָכען אַ האַנד בּיים שפּילען פיסבּאָל; צו ראובן מיעלעכאָווסקי (קילינסקי 16), וועלכער איז איבּערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַ ראַוועער; צו יוזעף שולצ'ן (זגערזשער 57), וועלכער האָט בּעת אַ געשלעג בּעקומען עטליכע מעסער־שטעך אין קאָפּ.

פּאָגאַטאָוויע האָט אויך ערטיילט הילף פאָלגענדע פערזאָנען, וועלכע זענען בּעת געשלעגען פערוואונדעט געוואָרען אויף „טריקען" און אויף „גאַס": יוזעף לודוויג, אַרנאָ בּערש, אלאיזי רושעוואַטש, אָטאָ בּוכמילץ, זאָפיאַ לודוויג, לבאָן בּאַראַנאָווסקי און בּאָלעסלאַוו פּיעקאַרסקי.

פּאַרפאַלען.

(2) [אַ קינד אונטער אַ אויטאָ]. אויפ'ן מיט'ן וועג פון צמענטאַרנאַ־גאַס האָט זיך געשפּילט דער 4־יעהריגער זוהן פון הויז־וועכטער פון צמענטאַרנאַ 3, מאַריאַן קאָוואַלסקי, פּלוצלינג איז פון קאָנסטאַנטינער גאַס אָנגעקומען אַ לאַסט־אויטאָ און איבּערפאָהרען דאָס קינד, פון וואָס עס איז איהם געפּלאַצט דער שאַרבּען.

דער שאָפער האָט ספּעציעל אַרויסגעלאָזט דאַמף פון דער מאַשין כּדי אַזוי אַרום צו פערשטעלען דעם נומער און ער איז אַנטלאָפען. די עלטערען פון דעם איבּערגעפאָהרענעם קינד האָט פּאָליצײַ צוגעצויגען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

[מיט אַ מעסער אין קאָפּ]. נעכטען איז אויף מיעדזשאַנאַ 20 אויסגעבּראָכען אַ געשלעג צווישען איינינגע פּערזאָן. דער איינוואוינער פון יענעם הויז ה. לעאָפּאָלד אויגוסטין האָט געוואָלט שלום מאַכען צווישען די שלעגער'ס.

זיין רדיפת־שלום האָט זיך אָבּער זעהר שלעכט אויסגעלאָזט, ווייל ער האָט בּעקומען מיט אַ מעסער איז קאָפּ.

[אַראָפּגעפאַלען פון אַ רושטאָוואַניע]. (2) אין דעם נייעם הויז, וואָס בּויט זיך אויף רוג בּראַטערסקאַ און אָבּיוואַטעלסקאַ איז נעכטען געשעהן פאָלגענדער אומגליקס־צופאַל:

בּעת דער 45־יעהריגער אַרבּייטער א. זאַרעמבּאַ איז געשטאַנען אויף דער רושטאָוואַניע האָט איהם אַ צווייטער אַרבּייטער, אומפאָרזיכטיג אַ שטופּ געטון פון וואָס זאַרעמבּאַ איז אַראָפּגעפאַלען פון 3־טען שטאָק און זיך שווער־צוקאַלעטשעט.

לטובת „הרצליה"

היינטיגער אַבּצייכען־טאָג.

דער היינטיגער אָבּצייכען־פערקויף אין די גאַסען פון דער שטאָדט איז בּעשטימט לטובת דער אָכראָנקע „הרצליה" (צעגעלניאַנאַ 75).

עס איז צו האָפען, אַז די לאָדזער יודישע געזעלשאַפט וועט אַרויסווייזען דאָס געהעריגע פערשטענדניש און סימפּאַטיע פאַר דער נוצליכער אינסטיטוציע, און וועט גערן קויפען די אָבּצייכענונג, כּדי צו דערמעגליכען די ווייטערדיגע עקזיסטענץ פון דער אָכראָנקע.

אַ בּאַנדיט פאַר'ן געריכט.

(—) דעם 5־טען יולי ה. י. וועט פאָרקומען אין קרייז־געריכט, אונטער'ן פאָרזיץ פון ריכטער איליניטש דער פּראָצעס געגען געוועזענעם לייטער פון דער 1־טער בּריגאַדע, אַספּיראַנט אַלעקסאַנדער לוטאָסלאַנסקי, וועלכער ווערט בּעשולדיגט אין צוויי בּאַנדיטען־אָנפאַלען אויף קאָלאָניאַל־געוועלבּער.

אַ גמילת־חסדים־קאַסע אין אַנדזשעיעוו

אין אַנדזשעיעוו איז פאָרגעקומען די גרינדונגס פערזאַמלונג פון דעם דאָרטיגען לעגאַליזירטען פעראיין א.נ. „גמילת חסדים", וועלכער שטעלט זיך צווישען אַנדערע אַלס ציעל צו געבען איהרע מיטגלידער אָהן פּראָצענטיגע הלוואות. אין דער פערוואַלטונג זענען אַריין: מאָטל פּאַריזער — פּרעזעס, אברהם לעוואָקאָוויטש, איטשע מאיר וואָלפיש — וויצע פּרעזעסען, שלמה פאַנגער — קאַסירער, עוזר האַמבּורגער — סעקרעטאַר, יוסף פּאַריזער, שלום פוקס, זלמן גוטער, משה זאַיאָנץ. קאַנדידאַטען: קופערמאַן, שימקעוויטש, וויינבּערגער. שידס־געריכט: בּוירעק, ליטערמאַן, קאַרמיאָל, וואָלפיש און מ. פּאַריזער. רעוויזיאָנס־קאָמיסיע: שלמה בּוידעק, וואָלף וואַגאַסקי, מאיר עובדיה, ליטערמאַן פּינקאָסעוויטש, רעכטער. עהרען־פּרעזעס איז געוועהלט געוואָרען הרב משה יהודא קערשענבּוים.

וועה האָט איהם געזעהן?

שבת, בּייטאָג איז אַוועק פון דערהיים דער 15־יעהריגער אברהם יצחק נירענבּערג און איז נישט צוריקגעקומען.

דער בּחור איז נישט אינגאַנצען בּיים קלאָהרען זין, ער טראָגט אַ העלע מאַרינאַרקע און אַ וועלאָסאָפּעדיסטען־היטעל. אַ סבּרה, אַז ר'איז מיט נאָך עטליכע יונגעלייט געגאַנגען אין יוליאַנאָוו. ווער עס ווייסט עפּעס וועגען איהם, ווערט געבּעטען מיטצוטיילען זיינע עלטערען, זאַווישע־גאַס (בּאַלוט) נומער 35.

פּראָפ. ס. קאַזיני.

דער בּעקאַנטער מוזיקער און מוזיק־פּעדאַגאָג פּראָפ. ס. קאַזיני האָט זיך אויף די זומער־חדשים בּעזעצט אין ווישניאָווא גוראַ, וואו ער נעהמט אָן לעקציעס פון קלאַוויר־שפּילען.

פּראָפ. קאַזיני האָט גענדיגט די לייפּציגער קאָנסערוואַטאָריום, וואו ער איז געווען אַ שילער פון בּעריהמטען רייכמילער. ער איז מיט ערפאָלג אויפגעטרעטען און געאַרבּייט אַלס פּעדאַגאָג אין מאָסקווע פּעטערבּורג און ריגאַ, אַ גרויסע צייט געווען טעטיג אינאיינעם מיט'ן גענילען דיריגענט ודזשיסלאַוו בּירנבּוים. לעצטענס אַרבּייט פּראָפ. קאַזיני אין לאָדז, האָט זיך דאָ ערוואָרבּען פּאָפּולערקייט אין דער מוזיקאַליש־פּעדאַגאָגישער וועלט.

פון יודישען טעאַטער.

היינט ווערט אין יודישען טעאַטער אין זאַל פון „פילהאַרמאָניע" געשפּילט צו פּאָפּולערע פּרייזען „מינקע די דינסטמויד".

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט דיזשורירען:

(§) ס. האַמבּורגער, גלובּנאַ 50; ל. פּאַהלאַמסקי, פּיעטריקאָווער 309; בּ. גלוכאָווסקי, נאַרוטאָוויטש 4; י. שיטקעוויטש, קאָפּערניקאַ 26; אַ. מאַרעמוס, פּאָמאָרסקאַ 10 און אַ. פּאָטאַש, פּלאַץ קאָשטשעלני 10.

לייוויק'ס „גולם"

אין לאָדזער פּוילישען טעאַטער.

קיין לאָדז איז געקומען דער בּעקאַנטער יודיש־פּוילישער דראַמאַטורג און רעזשיסער מאַרק אַרנשטיין (אַנדזשעי מאַרק). ער איז איינגעלאַדען געוואָרען דורך דער דירעקציע פון לאָדזער שטאָדטישען פּוילישען טעאַטער אויפצופיהרען בּיי אונז אין שטאָדט די מיסטעריע פון „לייוויק'ן „דער גולם".

דעם „גולם" האָט מאַרק אַרנשטיין אויפגעפיהרט אין וואַרשעווער צירק אויף פּויליש, מיט'ן אַנטייל פון אַ רייהע אויסגעצייכענטע פּוילישע אַרטיסטען, און די זאַך איז געגאַנגען אין משך פון עטליכע וואָכען מיט גרויס ערפאָלג. אין דער לאָדזער אויפפיהרונג מוז דער רעזשיסער נאַטירליך אַריינבּרענגען קאַרדינאַלע ענדערונגען, ווייל די פּיעסע מוז ווערען צוגעפּאַסט צו די בּעדינגונגען פון טעאַטער בּעת אין וואַרשאַ זענען די בּעדינגונגען — צירק־אַרענע — געווען גאַר אַנדערע.

מאַרק אַרנשטיין איז שוין אונטערטעטען צו דער אַרבּייט, און גאָר אינגיכען וועלען מיר אין לאָדזער פּוילישען טעאַטער זעהען די גרויסע מיסטעריע פון דעם יודישען דיכטער. שפּילען וועלען אָרטיגע אַרטיסטען, אַגבּ האָט אויך אין וואַרשאַ די ראָל פון „גולם" געשפּילט דער בּעקאַנטער אַרטיסט פון דער לאָדזער בּיהנע ה' קייאָווסקי.

דער „גולם" אין לאָדזער פּוילישען טעאַטער וועט זיין אַ געשעהעניש, פּונקט אַזוי ווי ס'איז בּשעתו געווען אַנ־סקי'ס „דבּוק", וועלכער איז אויך געשטעלט געוואָרען דורך מאַרק אַרנשטיין.

ספּאָרט־בּעוועגונג

„הכח" — „מכּבּי" (וואַרשאַ) 3:3.

דער שבּת'דיגער מעטש צווישען דער וואַרשאָווער „מכּבּי" און היגען „הכח" האָט זיך פערענדיגט מיט אַ רעמי־רעזולטאַט 3:3.

„קדימה" — „שטורם" 1:4.

זעהר אַ שעהנעם רעזולטאַט האָט ערצילט „קדימה" שלאָגענדיג „שטורם" 1:4, דערבּיי האָט „קדימה" נישט אויסגענוצט 2 עלפמעטער־שטויסען.

„ל. ט. ס. ג." — „אָרקאָן" 3:4

„ווידזעוו"—„פּעפּעגע" (גרודזשאָנדז) 1:2.

צוליב דעם, וואָס בּיידע היגע עקסטראַ קלובּען האָבען געשפּילט אין אַנדערע שטעדט, זענען אין לאָדז בּלויז פאָרגעקומען צווייט־ראַנגיגע מעטשען. און נעמליך: „ל.ט.ס.ג." האָט געוואונען בּיי „אָרקאָן" 3:4, און „ווידזעוו" האָט בּעזיגט דעם גרודזשאָנדזער איבּערטער קלוב „פּעפּעגע" 1:2

• • •

ליגע־מייסטערשאַפט פון פּוילען

„ל.ק.ס." — „פּאָלאָניאַ" 3:0

„טוריסטען" — „קראַקאָוויאַ" 5:1

„רוך" — „חשמונאי" 1:2

„פּאָגאָן" — „וואַרטאַ" 1:1

„משאַרני" — „לעגיאַ" 1:2

ארץ־ישראל אין דער 13־טער סעסיע פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע.

גענף, (יט"א) דעם 12־טען יוני האָט זיך געעפענט אין גענף די 13־טע סעסיע פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע אויפ'ן טאָג־אָרדנונג געפינען זיך צווישען אַנדערע: פראַגען דער בּעריכט פון דער בּריטישער רעגירונג וועגען דער פערוואַלטונג פון ארץ־ישראל פאַר'ן יאָהר 1927, ווי אויך דער מעמאָראַנדום פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע וועגען דער ענטוויקלונג פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים אין ארץ־ישראל אין 1927,28 און די תּשובה אויפ'ן מעמאָראַנדום פון דער בּריטישער רעגירונג פון 5־טען יוני. עס וועט אויך בּעטראַכט ווערען אַ פּעטיציע פון אגודת־ישראל (ירושלים) פון 4־טען יאַנואַר 1928 געגען דעם געזעץ פון „כּנסת ישראל" און די בּריטישע תּשובה אויף איהר פון 9־טען מערץ 1928. די בּריטישע רעגירונג וועט בּשעת דער בּעהאַנדלונג פון די ארץ־ישראל־פראַגען פערטרעטען זיין דורך דעם געוועזענעם גענעראַל־סעקרעטאַר פון דער ארץ־ישראל־רעגירונג קאָלאָנעל סיימס און ס. י. ק. אויך פון בּריטישען קאָלאָניאַל־מיניסטעריום.

אין דער עפענונגס־רעדע האָט דער פאָרזיצער טעאָדאָלי געבּעטען דעם פערטרעטער פון אינטערנאַציאָנאַלען אַרבּייטס־אַמט גרימשאַו מיטצוטיילען דער קאָמיסיע די איינדרוקען פון זיין בּעזוך אין ארץ־ישראל.

דאָס בּעטראַכטען די פראַגען פון ארץ־ישראל־מאַנדאַט וועלען פערנעמען דריי טעג צייט. אַ חוץ די בּעריכטען וועגען דער פערוואַלטונג פון די פערשידענע מאַנדאַט־געביטען געפינט זיך אויפ'ן סדר־היום פון דער סעסיע אויך אַ רייהע אַלגעמיינע פראַגען, אַזוי בּנוגע דער פּעטיציע־פּראָצעדור, דהיינו דאָס אויסטוישען פון די ווערטער „איינוואוינער פון מאַנדאַט־לענדער, בּנוגע דער עקאָנאָמישער גלייכהייט א. אַז. וו.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז איצט דאָס ערשטע מאָל, וואָס צו אַ סעסיע וועלכע בּעהאַנדעלט דעם ארץ־ישראל־מאַנדאַט איז נישט דערהאַלטען געוואָרען קיין שום פּעטיציע און אָנקלאַגע פון די אַראַבּער.

14-יעהריג יונגעל פערליבט זיך אין א 40-יעהריגע פרוי
און דערשיסט זי און איהר יונגעלע פון 7 יאהר.

א שרעקליכע געשיכטע האט פאסירט אין דעם ארט קאנאפעשט, נעבען פראג, טשעכאסלאוואקיע. אין א דארף, וואו עס האט געוואוינט דער גוט־בעזיצער וועגסעל פריאליץ מיט זיין פרוי מאריא און א זיבען יאהריג יונגעל.

ווען פרוי מאריא, א 40־יאהריגע פרוי, פלעגט געהן איבער'ן דארף אדער איבער די פעלדער שפאצירען, פלעגט זי בעמערקען ווי א קלייגער יונגעל פון 14 יאהר, יוזעף יוגעק, א זוהנדעל פון דעם באהן־בעאמטען, פערפאלגט זי. זי האט בעמערקט, ווי דער יונגעל פערשליננט זי מיט די אויגען, ווי ער בעהאלט זיך דא אונטער א וואנד, דא אין א גרוב, דא קלעטערט ער ארויף אויף א בוים, נאר די פרוי פריאויף צו זעהן.

די פרוי האט געלאכט פון דעם. זי האט געדענקט, אז דער 14־יאהריגער יונגעל יוזעף איז א שפיקעל חסר דעה'ניק און ער פערפאלגט זי בלויז אויס קינדישער נייגירדע.

איין מאל אבער איז דאס יונגעל אריין צו דער מאראם פריאויף אין צימער און ער איז געפאלען אויף די קני און זיך איהר ערקלעהרט אין ליבע. דער בחור'ל האט גאנץ ערנסט געפאדערט אז די פרוי פריאויף זאל זיך גט'ן מיט איהר מאן און זי זאל ווארטען ביז ער וועט גרויס ווערען, און דאן וועט ער זי הייראטען. די פרוי פריאויף האט אויסגעשאסען א געלעכטער און איז אריבערגעגאנגען צו דעם יונגעל'ס פאטער, איהם דערצעהלט די געשיכטע. האט דער פאטער גענומען דעם געראטענעם זוהנדעל, אריבערגעלעגט איהם איבער דער קני און גאנץ פיין אריינגעצימבעלט, אז עס זאל זיך איהם אפגלוסטען די ליבע.

דאס האט אבער ווייניג וואס געהאלפען. דער יונגעל האט ווייטער פערפאלגט די פרוי פריאויף מיט זיין ליבע.

אין דער לעצטער צייט איז דער גוט־בעזיצער פריאויף אוועקגעפאהרען אין דעם קור־פלאץ קארלסבאד, און זיין פרוי איז מיט איהר 7־יאהריגען יונגעלע געבליבען אליין אין הויז.

אז יוזעף האט זיך דערוואוסט, אז די פרוי פריאויף געפינט זיך אליין, האט ער צוגעגנבעט א סומע געלד ביי זיין טאטען און איז אוועק קיין פראג, וואו ער האט געקויפט א רעוואלווער מיט קוילען. נאך אין דער זעלבער נאכט איז ער צוריקגעקומען קיין קאנאפעשט, ער איז אריין צו דער פרוי פריאויף אין דער וואוינונג און איהר ערקלעהרט, אז ער „געהט אויס פון ליבע" צו איהר און אז די „אייפערזוכט" פערברענט זיין הארץ".

די פרוי פריאויף האט ווידער געלאכט דאס גרעסטע געלעכטער.

— געה אהיים, יונגעלע, האט זי גע'טענה'ט

(א סענסאציאנעלע טראגישע פאסירונג).

און לערן זיך בעסער די לעקציעס אין דער שולע, אז נישט וועל איך דערצעהלען דיין טאטען, וועט ער דיר ווידער אריינצימבלען.

— לאכט נישט פון מיר, מאראם — האט יוזעף געענטפערט מיט אן'ערנסטער שטים. קוקט נישט דערויף וואס איך בין נאך יונג. איך גיב איך אן'עצה, איהר זאלט מיין ליבע נעהמען ערנסט.

— אבער דו ביסט דאך נאך א קינד, ווי קומסטו צו רעדען פון אזעלכע נארישע זאכען.

— עס מאכט נישט אויס, וואס איך בין יעצט נאך יונג. איך וועל נאך וואקסען — האט דער יונגעל געענטפערט.

— נו, וועלען מיר דאמאלס, אז די וועסט גרויס ווערען, יונגעלע, זעהען וואס עס איז צו טון — האט די מאראם געלאכט, נישט ווויסענדיג אז דער שפאס וועט איהר און איהר קינד קאסטען דאס לעבען.

— ניין! איך קען נישט ליידען, מאראם, וואס איהר זייט יעצט פערהייראט מיט אן'אנדערען; די אייפערזוכט פרעסט אויף מיין הארץ.

— וואס־זשע ווילסטו, א שטייגער?

— איך וויל, אז איהר זאלט זיך גט'ן מיט אייער מאן.

— נו, אז נישט?

אז נישט, וועט זיין שלעכט. איהר וועט שוין זעהן וואס איך וועל טון — האט ער געזאגט מיט א געהיימניספולער מינע. — איך גיב אייך צייט 24 שטונדען, אז איהר זאלט מיט מיר אנטלויפען און ער איז אוועק פון הויז.

די מאראם פריאויף איז ווידער אוועק צו דעם יונגעל'ס טאטע, און איהם דערצעהלט די נייע געשיכטע. אבער דאס יונגעל האט זיך ערגעץ אויסבעהאלטען און איז נישט אהיים געקומען.

אויף מארגען האט ער זיך ווידער אריינגעכאפט צו דער מאראם פריאויף אין דער וואוינונג און געסטראשעט צו שיסען איהר, אויב זי וועט נישט ואפארט מיט איהם אנטלויפען.

— סאקע? דו מיינסט עס ערנסט? — האט די מאראם פריאויף געלאכט.

— יא, איך מיין דאס זעהר ערנסט.

וואס עס איז ווייטער פארגעקומען צווישען דער מאראם פריאויף און דעם יונגעל, ווייסט מען נישט. מען ווייסט נאר, אז פון דעם שפאס איז געווארען א בלוטיגע דראמע. יוזעף האט ארויסגעכאפט א רעוואלווער און דערשאסען די מאראם פריאויף, ער האט אריינגעשאסען די קוילען אין איהר קערפער און די פרוי איז געפאלען טויט אין א טייך בלוט. איינע פון די קוילען האט אויך געטראפען דער מאראם פריאויף'ס 7־יאהריג יונגעלע, וועלכער איז געשלאפען אין אנדערען צימער. אויך דאס קינד איז געבליבען ליגען טויט.

דערזעהן וואס ער האט דא אנגעארבייט. האט יוזעף אוועקגעווארפען דעם רעוואלווער און איז אנטלאפען.

זשאנדארמען האבען איהם גענומען ארומזוכען אין דער גאנצער געגענד, ביז מען האט איהם געפונען בעהאלטען אויפ'ן בוידעם פון א שייער. מען האט דעם טשיקאווען ראמאנטישען בחור'ל ארעסטירט און אבגעפיהרט קיין פראגע אין דער טורמע פאר יוגענדליכע פערברעכער.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעס פאלקסבלאט" אנגזוארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופאן.**
> יורידישע אפטיילונג
> פון „נייעס פאלקסבלאט".
>
> צום דערלאנגען אן'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטום פון היינט, אין די אנפראגע דארף אנגעגעבען ווערען אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
>
> גילטיג דעם 18־טען יוני 1928

7571. יצחק פושעדנאוועק.

די אינצידענטאל־אנקלאגע קאנט איהר דערלאנגען גלייכצייטיג מיט דער אפעלאציע.

7572 I. פון טושין.

ס'ווענדט זיך וואס פאר א ערד דאס איז פריוואטע אדער פויערישע.

אין צווייטען פאל מוז אויפ'ן קנין אומבעדינג זיין די הסכמה פון ערד־אמט.

7573. אנ'אומגליקליכער צ. ב. ש.

ביז איצט איז די אמנעסטיע נאך נישט פערעפענטליכט געווארען.

די ביזהעריגע אמנעסטיעס זענען נישט חל געווען אויף א. ג. אויסלאנד־דעזערטירען. ווארשיינליך ענטהאלט אויך די איצט־פראיעקטירענדע אמנעסטיע די זעלבע בעגרעניצונג.

7574. נ—ץ.

אויב ס'איז אין אבמאך נישט פארגעזעהן קיין געגענזעצליכער בעדינגונג, קאנט איהר אפטרעטען ווען ס'איז אייער אודזשאל. קיין נייער אבמאך דארף נישט געשלאסען ווערען.

ס'איז גענוג בלויז צו מעלדען געהעריג דעם האנדעלס־רעגיסטער וועגען דער פארגעקומענער ענדערונג.

7575. א פראווינצער.

אהן היזהירטעס הסכמה האט דער לאקאטאר אפילו נישט דאס רעכט אפצוטרעטען א טייל פון זיין וואוינונג א סובלאקאטאר.

בכלל איז א סקאנדאל צו נעמען 360 דאלאר אפטרעט געלט פאר א 1־צימערדיגע וואוינונג און דערביי זאל דער דינגער נאך בלייבען א סובלאקאטאר. מעלדעט וועגען דעם ענין דער פראקוראטור דירעקט אדער דורך דער פערמיטלונג פון אייער פאליציי־קאמיסאריאט.

—:o:—

7576. מ. ב. פון באלוטער מארק נ. 6.

איהר דארפט זיך אומבעדינגט אינפארמירען אין דער פ. ק. או. מעגליך אז עס איז פארגעקומען א מיספערשטענדניש.

7577. גערשנאוויטש.

7578. נ—ג

7579. א געטרייער לעזער פון שייבלערס ראיאן

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 טיטברעננענדיג די צייטונג.

7580. א. מ. גאלדשטיין.

דער אומשטאנד, וואס איהר זענט בעפרייט געווארען פון מיליטער־דינסט גיט אייך נאר די מעגליכקייט אהן א הסכמה פון דער מיליטער־מאכט צו בעקומען אנ'אויסלענדישען פאס, וואס שייך דעם פרייז פאר'ן פאס, איז עס אפהענגיג קודם כל פון צוועק פון דעם רייזע און פון דעם אומשטאנד צי איהר פאהרט אויף אנ'ארבייטס־קאנטראקט.

Dr med. ST. HEINRICH
WIŚNIOWA GÓRA
WILLA KACZOROWSKIEGO
ספעציאליסט פאר קינדער־ און אינערע קראנקהייטען.

Dr. med.
J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספעציאליסט פאר אינערליכע
און נערווען־ קראנקהייטען.
נעהמט אן טעגליך פון 5 ביז 7 אוונד.

כעמיש־באקטעריאלאגישע
לאבאראטאריע
מאגיסטער נ. שאץ
פעטריקאווער 37, 2. שט., פראנט
אנאליזען פון קאל, אורין, ליכען א. א. וו.
אורין־אנאליז — 4 זל.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערען־, נאז־, האלז־ און לונגען־קראנקה
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
היארעכטשטונדען פון 12—2 און פון 5—7 עמט אויך
אין לאטשעניצע, נאגראשער 17 און 10—12 און פון 2—5

אין לאנדאנער תהום.
זיטען פון דער מאדערנער ענגלישער געזעלשאפט.

לאנדאן געהט ווערען א גוטע און פרומע שטאט, מיט וועלכער גאט און לייט וועלען זיך בענשען. עס וועלען אין לאנדאן מעהר נישט זיין קיין בעל עברה'ניקעס אפילו אויף א רפואה. עס וועט פערניכטעט ווערען פראסטיטוציע; עס וועלען אפגעווישט ווערען די שמוציגע נאכט־קלובען, וואס האבען זיך ליצטענס זעהר שטארק פערשפרייט איבער לאנדאן; מען וועט אויסראמען די פרעהליכע „הייזער" און „הייזלעך", און מען וועט מוזען זיך זעהר אנשטענדיג בענעהמען, ווען מען וועט שפאצירען אין די לאנדאנער גאסען. מענער וועלען מוזען זיך היטען נישט צו בעגריסען אין גאס קיין פרעמדע יונגע פרויען, און פרויען וועלען איצט נישט טארען ווינקלען אפילו צו אלטע מענער, כדי נישט ארויפצוציהען אויף זיך קיין חשד. יעדנפאלס, אזוי וועט פאדערען דאס געזעץ וואס די רעגירונג געהט איינריכטען אריינברענגען אונטער'ן נאמען „די גאסען־מאראל", וואס בעצוועקט צו מאכען לאנדאן פאר מוסטער פון מאראלישער ריינקייט און אנשטענדיגקייט. צי וועט עס געלינגען, דאס איז א בעזונדערע פראגע. דערווייל אבער ווערען געמאכט ערנסטע פערזוכען אויפצוהויבען די מאראל פון לאנדאן אויף א העכערער שטופע.

זייט נאך דער מלחמה האט זיך לאנדאן אריינגעווארפען אין לוסטיגען לעבען מיט אזא אימפעט, אז זי האט געזוכט אריבערצושטייגען פאריז. דער פרומער שטילער ענגלענדער, וואס האט אמאליגע יאהרען בעטראכט פאר אנ'אויסגעלאסענע הייט, ווען א פאמיליע פלעגט ארייגגעהן עסען א מאלצייט אין א קאפע אדער רעסטאראן, בעטראכט היינט פאר א גאנץ געוועהנליכע זאך צו פערברענגען א נאכט אין לוסטיגען נאכט־קלוב. די צניעות'דיגע ענגלישע טאכטער, וועלכע האט מיט עטליכע יאהר צוריק נישט געוואגט צו געהן צו א טאנץ אפילו מיט א חבר'טע, סיידען די מאמע אדער א מומע איז מיטגעגאנגען, אט די זעלבע מיידעל געפינט זיך היינט בעליידיגט, ווען איהרע עלטערן ווילען וויסען, ווער דער מאן איז געווען, וואס האט איהר געבראכט אהיים דריי־פיער א זייגער פארטאג. די וועלט־מלחמה האט ארויסגעריסען דעם קאלטען פלעגמאטישען ענגלענדער פון זיין אפגעזונדערטען אינזעל, און האט איהם צוזאמענגעבראכט מיט אנדערע פעלקער פון אנדערע לענדער, וואו דאס לעבען איז נישט אזוי איינטאניג ווי לאנדאן. ער האט דערזעהן דעם לעבען אין ברוסעל, פאריז, קאנסטאנטינאפאל, א. ד. גל. און ער האט געקראגען גאר אנ'אנדער בעגריף וועגען לעבען, וועגען מאראל און אנשטענדיגקייט. דערפאר, ווען דער ענגלענדער איז צוריקגעקומען פון דער מלחמה, האט ער אנגעפאנגען נאכצומאכען דאס לוסטיגען לעבען פון קאנטיגענט, און לאנדאן איז מיט אמאל גאר אנ'אנדער שטאט געווארען. די מענשען האבען געענדערט זייערע זיטען און מאניערען און די גאסען האבען געענדערט זייער אויסזעהן.

אמאל האט לאנדאן געהאט גאסען און קווארטאלען, וואו מען האט געוואוסט, אז עס געפינען זיך צווייפעלהאפטע פלעצער, וואס ווערען בעזוכט פון געוויסע טיפען פאר געוויסע צוועקען, זיי זענען געווען פערשטעקט ערגיץ אין שמאלע, האלב פינסטערע געסלעך, און די „אנשטענדיגקייט" האט פון דארט געוויכט. היינט זענען אזעלכע פלעצער אין די שענסטע גאסען פון שטאט, אונטער די מאסקע פון פערשירענע קלובען, קאפעען, רעסטאראנען, האטעלען, א. ד. גל. און מען ווייסט נישט וועלכער איז א צווייפעלהאפטער פלאץ, און וועלכער אנ'אנשטענדיגער. אויף דעם ארט פון די רייכע הייזער, וואס זענען געשטאנען צעהנדליגער יאהרען און האבען שטאלצירט מיט דעם יחוס פון זייערע גיטע פרומע שכנים, וואו קיין פאהר האט נישט געטארט האסטיג פערבייפאהרען, און וואו מען האט נישט געוואגט קיין הויך ווארט ארויסצורעדען, אום נישט צו שטערען די שטילקייט און רוהיגקייט פון די איינוואוינער, זענען היינט אויסגעוואקסען ריזיגע געביידעס, וואו עס רוישט און קאכט טאג ווי נאכט, און וואו עס איז קיין זכר פון אמאליגען יחוס נישט געבליבען.

וואו א טאכטער פלעגט אמאל נישט וועלען דערצעהלען איהר מוטער פון איהרע געהיימע ראמאנען, פאר מורא, אז די מוטער זאל איהר נישט בעשטראפען פאר איהר אויסגעלאסענקייט, האט זי גאר היינט מורא צו דערצעהלען, ווייל טאמער וועט די מוטער ווערען איהר קאנקורענטקע: דאס גלייכען צווישען טאטען מיט'ן זוהן. דער פערלאנג זיך צו יאגען נאך א פרעהליך לוסטיג לעבען האט אלעמען ארומגעכאפט, און דער אלטער צוזאמען מיט'ן יונגען, לויפען אין דעם זעלביגען געיעג, און זוכען איינער דעם צווייטען אריבערצושטייגען.

אמאל האט מען אין לאנדאן געקענט דערקענען די גאסען־פרוי אן איהרע קליידער, איהר האלטונג און אן איהר בענעהמונג, און אמאל האט מען זיך נישט געדארפט שרעקען קאמפראמיטירט צו ווערען, ווען ער האט מיט א פרוי געשלאסען בעקאנטשאפט אין גאס אדער אין אנ'עפענטליכען פלאץ. מען האט געקענט לייכט אונטערשיידען צווישען דער פרוי, וועלכע איז אין גאס געגאנגען אויף „אנ'אומשולדיגען שפאציר, און דער, וועלכע האט פאר אנדערע צוועקען אין די גאסען ארומגעשפאצירט. היינט איז אבער אנדערש. די גוטע, פרומע, אנשטענדיגע פרוי, אדער מיידעל, איז אזוי געקליידעט, און אנגעשמירט, און איהר האלטונג און בענעהמונג איז אזוי פריי אין גאס און אין געזעלשאפט, אז עס איז שווער אונטערצושיידען פון איין סארט פרוי ביז דער צווייטער. דער ספעציעלער שטעמפעל פון דער לוסטיגער פרוי איז ארונטערגעהאלען. זי און איהר אנשטענדיגע שוועסטער רעקלאמירען מיט די זעלבע מיטלען זייער פרויענשאפט, זיי טרינקען, רויכערען, טאנצען און מאכען זיך לוסטיג מיט די זעלבע מעטאדען און אויף די זעלבע פלעצער, און פאר נישט קיין געניטען אויג איז שווער אויסצוגעפינען צווישען היינטיגע פרויען ווער איז ווער, און וואס איז וואס. א מאן קען היינט אין לאנדאן קיין מאל נישט זיכער זיין, אז ער וועט נישט קאמפראמיטירט ווערען דורך זיינער א בעקאנטשאפט מיט פרעמדע פרויען. ער מעג אפטמאל זיצען אין א קאפע מיט א בעקאנטער, א העכסט אנשטענדיגער פרוי אדער א מיידעל, און דאך וועלען זיינע בעקאנטע איהם קענען חושד זיין אין אונאנשטענדיגער געזעלשאפט, אויב זיי קענען נישט פערזענליך די פרוי, מיט וועלכער זיי זעהען איהם, און פערקעהרט אויך: איינער קען פערברענגען אין דער געזעלשאפט פון א גאסען פרוי און מען זאל מיינען, אז זי איז אנ'אנשטענדיגע פרוי און איהר לאדען אין גוטער געזעלשאפט.

(פארטזעצונג קומט).

שיקט צוריק איהר געליבטען, אַ פּאַגראָמשטשיק, זיינע מתנות וואָס קומען פון יודישע קרבנות.

ער ווערט אייפערזיכטיג און ערמאָרדעט דאָס מיידעל.

פאַר די ריכטער אין דער שטאָדט לעמבערג, עסטרייך, שטעהט אָנגעקלאָגט אין מאָרד דער „חאַשע וויסאָקע ראָריע" פּאַרוטשיק אַלעקסאַנדער אַלעקסאַנדראָוויטש ריאַטלאָף. פון פּראָפעסיע איז ער אַ „ווייסגוואַרדיסט" אַ געוועזענער „אָפיציער" פון וראַנגעלס אַרמעע.

די ווינער סאָציאַליסטישע צייטונג „דער אַבענד" שרייבט וועגען דעם ווייסגוואַרדיסט" פאָלגענדעס:

„אַלעקסאַנדער ריאַטלאָף איז אַ 27 יעהריגער יונגערמאַנטשיק, אָבער ער האָט שוין הינטער זיך אַ היבשע שוואַרצע פערגאַנגענהייט. נאָך דער רעוואָלוציע אין רוסלאַנד. איז אַלעקסאַנדער דיאַטלאָף געווען דער „קאָמענדאַנט" פון אַ „שטראָף פּאָלק" פון דער וראַנגעל אַרמעע, און ווי עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, האָט ער געלאָזט אויסקוילען גאַנצע שטעדטלעך, און זיינע הענד זענען בעקלעקט מיט בלוט פון הונדערטער מענער, פרויען און קינדער, דיאַטלאָף האָט נישט געזוכט צו בעהאַלטען, אַז ער איז אַ פּאַגראָמשטשיק.

נאָך דער מפּלה פון דער וראַנגעל־אַרמעע איז ריאַטלאָף אַנטלאָפען קיין אויסלאַנד. אַ שטיק צייט האָט ער געלעבט אין יוגאָסלאַוויע פון דעם וואָס ער האָט פערקויפט גאָלדענע און זילבערנע חפצים וואָס ער האָט אָנגעראַבעוועט ביי די יודען. פון יוגאָסלאַוויע איז ריאַטלאָף געקומען קיין לעמבערג, עסטרייך, וואו ער איז געוואָרען אַ גאַנצער שמעלקע און „מיטקעמפער" ביי די עסטרייכישע אַנטיסעמיטישע האַקענקרייצלער און מאָנאַרכיסטען.

יעצט שטעהט ער פאַר די ריכטער אָנגעקלאָגט נישט פאַר די הונדערטער מאָרדען וועלכע ער איז בעגאַנגען, נאָר פאַר אַ פּראָסטען, איינפאַכען מאָרד, וואָס דער פיינער „אָפיציער" איז בעגאַנגען אין ווין.

אַז איהר קוקט אָן דאָס בילד פון דעם „קאָמענדאַנט" דיאַטלאָף, אַז איהר בעטראַכט דאָס בייזע, ווערעמדיגע פּרצוף מיט די שטעכיגע אויגעלעך און רציחה'דיגען פערביסענעם מויל, געהט אַ שוידער איבער אַלע אברים און עס פערקלעמט דאָס האַרץ מיט וועהטאָג. אָט דאָס איז ער, איינער פון יענע פּאַגראָמשטשיקעס, וועלכע האָבען זיך געבאָדען אין יודיש בלוט.

אָט אַזאַ פּנים האָבען זיי געהאַט די „קאָמענדאַנטען" פון די בעקאַנטע „שטראָף־פּאָלקען", וועלכע האָבען חרוב געמאַכט גאַנצע שטעדט און שטעדטלעך מיט איין איינציג וואָרט: „רעזש זשיראָח" (קוילעט יודען). אָט דאָס איז ער איינער פון די שרעקליכסטע המן'ס, וועלכע האָבען פערגאָסען טייכען יודיש בלוט.

די קנאַפּע עטליכע יאָהר, וועלכע זענען פערגאַנגען זייט יענער פינסטערער צייט, האָבען נישט געקאָנט מאַכען אין אונז פערגעסען דעם בראַך פונ'ם חורבן. די וואונד איז נאָך פריש און צו־בלוטיגט אין האַרצען, און מען בעטראַכט דאָס בילד פון אָט דעם פּאַגראָמשטשיק, וועלכער ריהמט

זיך, אַז ער איז געווען אַ „העלד", און אַז אַלס אַנ'18־יאָהריגער בחור'ל האָט ער געלאָזט אויסשעכטען גאַנצע שטעדטלעך מיט „ושירעס". פיהלט מען ווי די וואונד אין האַרצען ווערט נאָך טיפער און צווייטאָגטער.

דער פּאַגראָמשטשיק ריאַטלאָף איז נישט עפּיס אַבי ווער אַ כוליגאַן פון דער אונטערוועלט. ער שטאַמט, זאָגט ער, פון אַ פיינעם יחוס. זיין פאַמיליע אין צאַרישען רוסלאַנד איז געווען אַ „אַריסטאָקראַטיגע"; זיין טאַטע איז געווען אַ בכבוד'ער גלח פון אַ קלויסטער, וועלכער האָט געהאַט אַ גרויסען אָנזעהן ביי די אַריסטאָקראַטען.

פאַר די ריכטער שטעהט ריאַטלאָף זעהר שטאָלץ, מיט אַנ'אויפגעהויבענעם קאָפּ. נישט ווי אַ מאָסען־מערדער, נאָר ווי עפּעס אַנ'אומשולדיגער אָנגעקלאָגטער.

— הער ריאַטלאָף, זאָגט דער ריכטער, — ערקלעהרט איהר זיך שולדיג אין מאָרד?

— ניין! ענטפערט דער פּאַגראָמשטשיק.

— אָבער דאָס מיידעל אַננאַ לאַש האָט איהר ערמאָרדעט? — פרעגט ווייטער דער ריכטער.

— יאָ, איך האָב זי דערשאָסען.

— איהר האָט, אַלזאָ, דערשאָסען דאָס מיידעל אַננאַ לאַש מיט אַ רעוואָלווער, און זי איז פון די קוילען געשטאָרבען! — וואָס רופט איהר דאָס, ווען נישט מאָרד?

אָבער אַלעקסאַנדער ריאַטלאָף וויל נאָך אַלץ נישט פערשטעהען וואָס מען רעדט צו איהם. אַ שעהנע ראָלע שפּילט דאָס ביי איהם דאָס לעבען פון איין מענשען! וויפיל מענשען האָט ער ערשט מיט עטליכע יאָהר צוריק דערשאָסען מיט זיין רעוואָלווער אַלס „קאָמענדאַנט" פון זיין „שטראָף־פּאָלק" איז אַ יודיש שטעדטעל? נו, איז דאָס עפּיס געווען מאָרד? ווען פון זיינע פריינד וואָלט ראַמאָלט עפּעס איינגעפאַלען צו רופען איהם מערדער?

אַננאַ לאַש, דאָס מיידעל וועלכע ריאַטלאָף האָט ערמאָרדעט, איז אַ שטיק צייט געווען ריאַטלאָף'ס געליבטע.

ריאַטלאָף האָט איהר געשענקט פיל מתנות, וועלכע זענען, ווי מען זאָגט, נישט געוואַקסען אויף זיין מיסט, צום ביישפּיל, בריליאַנטען, אויערינגען

אַ גאָלדענעם זייגער, אַ שנור פּערל, און אַזוי ווייטער עס איז זעלבסטפערשטענדליך, אַז די אַלע „מתנות" זענען אָנגעראַבעוועט געוואָרען ביי די פּאָגראָמען אין רוסלאַנד. אַז דאָס מיידעל האָט זיך שפּעטער דערוואוסט, וואָס פאַר אַ פיינער „רזשענטעלמאַן" איהר געליבטער איז, און פון וואַנען די „מתנות" שטאַמען האָט זי איהם אָפּגעשיקט די מתנות מיט אַזאַ בריוועל:

„מיך עקעלט פאַר אַזאַ כאַראַקטערלאָזען מענש ווי איהר זענט, און איך שיק אייך צוריק די בלוט־בעפלעקטע „מתנות," איך וויל אייך מעהר נישט קענען".

דאָס מיידעל איז שפּעטער אַ כלה געוואָרען פאַר דעם סטודענט נעאָרג פוקז. אַלעקסאַנדער'ן האָט זעהר געקרענקט, וואָס זיין געליבטע איז אַ כלה געוואָרען פאַר אַנ'אַנדערען און ער האָט דאָס מיידעל גענומען פערפאָלגען. און ער איז איינמאָל אין מיטען נאַכט פלוצלונג אַריינגעשפּרונגען דורכ'ן פענסטער אין אַננאַ לאַש'עס צימער און איהר דערשאָסען מיט זיין רעוואָלווער.

יעצט איז פאָרגעקומען זיין פּראָצעס. דער פּאָגראָמשטשיק ריאַטלאָף האָט נישט געהאַט וואָס צו לייקענען. ער האָט נאָר בעהויפּטעט, אַז ביי איהם מאַכט עס נישט אויס צו ערמאָרדען אַ מענש. ער איז שוין געוואוינט צו אַזעלכע זאַכען.

דער פּראָצעס איז דערווייל אָפּגעלעגט געוואָרען אום דאָס געריכט זאָל קענען אויספאָרשען אַלעקסאַנדער ריאַטלאָף'ס פינסטערע פערגאַנגענהייט אַלס „קאָמענדאַנט" פון וראַנגעלס אַרמיי.

די נייע כינעזישע רעגירונג

וויל נישט צאָהלען די אַלטע אויסלענדישע הלוואות.

פּעקינג, 16 (א. ח.) נאָכ'ן קאָנקערינג האָט אין פּעקין איז שוין פערהאַן דאָס מיליטער פון דער דרום־אַרמעע, זענען נאָך דאָרט געבליבען רעשטלעך פון דער מוקדענער אַרמעע, וועלכע ראַבירען די שטאָט און מאָרדען אפילו פרויען און קינדער. די נאַנקינער רעגירונג בעמיהט זיך אָפּצושטעלען די רויבעריען.

די נייע רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, אַז די רשטייער אויף וואַלץ זאָל אייגעצאָהלט ווערען אין די כינעזישע באַנקען, דאָס האָט אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע בעאונרוהיגונג אין די פרעמדע מלוכות, וויל דער זאַלץ־שטייער איז געווען די גאַראַנטיע פאַר די אויסלענדישע הלוואות.

די פערזיכערונגס־געזעלשאַפט „איירא־פּאַ" בראש פון אַלע לעבענס־פערזי־כערונגס־געזעלשאַפטען אין פּוילען.

אין דער נאָך־מלחמה־צייט, מיט'ן קאָמענט פון דער סטאַביליזאַציע פון דער וואַלוטע און ווירטשאַפטליכע בעדינגונגען, האָט אויך די בע־פעלקערונג פון פּוילען אָנגעהויבען בויען איהר לעבען אויף געזונדע יסודות. לויט'ן מוסטער פון מערב־אייראָפּאַ לאָקירט זי איהרע קאַפּיטאַלען אין פערזיכערונגען ביי די היימישע פערזיכערונגס־געזעלשאַפטען.

צו די ערשטע און וויכטיגסטע פערזיכערונגס־געזעלשאַפטען, ווי עס בעשטעטיגען פאַקטען און ציפערען, איז בלי ספק די פערזיכערונגס־געזעל־שאַפט „א יי ר אָ פּ א". וועלכע איז בעקאַנט צוליב איהר סאָלידקייט און אויסגעצייכנעטער פינאַנץ־לאַגע. דער בעסטער בעווייז איז די נאָרמאַלע די־ווידענדע אין דער הויך פון 20 פּראָצ. וואָס זי צאָהלט יעהרליך.

די אַלגעמיינע אָבצאָהלונגען אויפ'ן חשבון פון לעבענס־פערזיכערונגען פון אַלע פערזיכערונגס־געזעלשאַפטען אין פּוילען האָבען בעטראָפען:

אין יאָהר 1924 2.861 טויז. דערפון פון „איירפּאַ" 288 טויז. אין יאָהר 1925 6,472 טויז. דערפון פון „איירפּאַ" 1.016 טויז. אין יאָהר 1926–7,651 טויז. דערפון פון „איירפּאַ" 1,193 טויז. אין יאָהר 1927 – 12.892 טויזענד דערפון פון „איירפּאַ"– 2,936.741.79.

פאַר'ן יאָהר 1927 האָט אַלזאָ „איירפּאַ" איינגעקאַסירט 23 פּראָצענט, ד. ה. כמעט 1/4 חלק פון דער אַלגעמיינער סומע אָפּצאָהלונגען ביי די פערזיכערונגס־געזעלשאַפטען אויף דער גאַנצער פּוילישער טעריטאָריע.

די סומע פון אַלע פערזיכערונגס־אָבצאָהלונגען אין דער געז. „איירפּאַ" אין יאָהר 1927 שטעלט די דאָזיגע געזעלשאַפט אויפ'ן ערשטען אָרט פון אַלע פערזיכערונגס־געזעלשאַפטען אין אונ־זער לאַנד.

דערפון איז בעדרונגען, אַז די געז. „איירפּאַ" ברענגט אונגעהויערע נוצען איהרע פערזיכערטע און, ווען עס האַנדעלט זיך מכח פערזיכערען זיך טהוט עס יעדער דורך דער געז. „איירפּאַ", אַלס די וויכטיגסטע אינסטיטוציע אויף דעם געביט אין פּוילען.

Dr. RÓŻANER

ספּעציאַליסט פאַר הויט־, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוועכע.
היילונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען און דיאַטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
נעמט־אָן פון 8 – 10 און 5–8, פרויען פון 3 4
וואַרטע־זאַל פאַר פרויען

יודיש טעאַטער אין זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטראָלען פון די אַננאַ און היימאַן יאַקאָבאָוויטש לאַדזער ליבלינגען

היינט, מאָנטאָג, 9 אין אָוונד גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 1 ביז 2.50
מינקע די דינסטמויד
לעבענס בילד מיט געזאַנג און טענץ אין 4 אַקטען פון רוזקאָוו. הויפּט ראָלען: „מינקע" — אַננאַ יאַקובאָוויטש; „ד"ר"–היימאַן יאַקובאָוויטש.

דינסטאָג, דעם 19־טען, 9 אזייגער אָוונד
דער רבי האָט געהייסען פריילעך זיין
אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג פון היימאַן יאַקובאָוויטש. הויפּט־ראָלען: „מאַנקא"— אַננאַ יאַקובאָוויטש; „ירוחם"—ה. יאַקובאָוויטש.
אַלע פּיעסען זענען רעזשיסירט פון היימאַן יאַקובאָוויטש.

סינעהמען אנטייל פרויען: בעזמאַן, זעוויקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פאָדערמאַן. מענער: פריעל, איזענבערג, בירנבוים, באַליירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, גייהויז, פּאַליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. וועלמאַן, טענץ איינשטודירט פון טאַנץ־מייסטער ב. לייבאָוויטש. אדמינ.: א. בעזמאַן. ביהנע־לייטער: מאַכאַראָוויטש. בילעטען אין פילהאַרמ.־קאַסע.

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, Tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען־און האַרץ־קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען־ און קינסטליכע אָטעמ־ען. נעמט אָן אין דער לעטשניצע ווערשאַוער 17 פון 6–7. אין רערהיים פון 3–5 נאָכמיטאָג.

דער טאַנץ אַרום גאָלדענעם קאַלב.

(ראָמאַן).

34)

עס האָבען זיך דערהערט ענטציקונגס־און פרייד־אויסרופען פאַר ראָבערט'ס דרייסטקייט און גליק.

ער איז דאָך אַ וואונדערבאַרער שפּילער, קודם, ציטערט ער נישט פאַר זיין געלד — ער איז שטענדיג, זעהט אויס, גרייט צו פערשפּילען זיין גאַנץ פערמעגען.

וואָלף האָט געטאַשט די קאָרטען.

איידער אַרונטערצונעהמען זיי, האָט ער זיך געווענדעט צום אויסלענדער, וועלכען עס איז בעוואונדערט נישט געגאַנגען אין שפּיל מיט'ן באַראָן, און ביי וועלכען ער האָט געוואונען אַ היבשע סומע.

— זייט אַזוי גוט, גנעדיגער הער, נעהמט אַראָפּ די קאָרטען, אפשר וועט דאָך דערמיט דער שליבדמזל אַריבערגעהן צו מיר.

צו וואָס? — האָט זיך יענער אָפּגערופען — איך האָב מורא אָנצושטעקען אייך מיט מיט־ערפאָלג.

ניין, נעהמט אַרונטער! — האָט זיך ראָבערט גע'עקשנט.

יענער האָט געפאָלגט.

עס האָט זעלבסטפערשטענדליך, נישט געפּיטען די לאַגע.

ס'...יי ...אָבערט געגאַנגען אין דער קאָרט, און ער האָט ווי... געוואונען אַלע איינשטעלען.

— מיר שפּילען ווייטער! — האָט ראָבערט אויסגעשריען.

— די שפּיל ווערט פאָרטגעזעצט, מיינע הע־רען! — האָט דער קרופּיע געמאָלדען.

אין באַנק איז געבליבען צוויי־דריטעל, נאָר קיינער האָט איהם נישט געוואָלט קויפען.

דאָ האָט מען איהם אַרויסגעשטעלט אויף אַנ'אַקציאָן.

דער איינציגער באַנק איז עס געווען ראָבערטס, מעהר האָט ער נישט געוואָלט שפּילען, און אַרום האַלבער נאַכט איז ער שוין געווען ביי זיך אין דער היים

סאַלאָמעאַ האָט איהם נישט געוואָלט בעגלייטען אין קאַסינאָ, וואו ס'איז איהר געווען אומעטיג און לאַנגווייליג.

זי איז געווען פערבליבען אין איהר צימער.

—שוין? ביזט שוין דאָ? — האָט זי אַ זאָג געטון, ווען ראָבערט איז אָנגעקומען.

— יאָ, איך האָב זיך געוואָלט פריהער צוריקקעהרען צו דיר.

— ס'איז זעהר ליבענסווירדיג פון דיין זייט!— האָט זי געזאָגט — און עס פרעהט מיך זעהר: דו הויבסט סוף כל סוף אָן צו בעמערקען, אַז מיין איינזאַם לעבען פערמאָגט נישט קיין שום פערגעניגענס.... איך האָב שוין אָנגעהויבען צו קלערען, אַז וועסט קיינמאָל נישט דערזעהן, ווי נאַריש און באַנאַל די צייט געהט מיר אַוועק... שוין עטליכע וואָכען גיסטו אויף מיר קיין אַכטונג נישט, און מיר לעבען, ווי מענשען, וואָס האָבען זיך גע־נענזייטיג דערעסען....

— פאַרוואָס פערשאַפסטו, מיר עגמת נפש פּונקט היינט, ווען איך קום גראָד פריהער?

— איך ווייס נישט, פאַרוואָס דאָס איז!...

איך בין פּשוט אויפגערעגט.... מיין גאָרנישט טון מאַטערט מיך, און דאָס נוצלאָזע לעבען רופט ביי מיר אַרויס אַנ'עקעל....

— דאָס גאָרנישט טון און די נוצלאָזיגקייט געהער דאָך צו די מידות טובות פון אַ גרויס־וועלטישע ראַמע!

— איך נעהער אָבער נישט צו די גרויסוועל־טישע ראַמען פון דעם ראָזיגען מין! עס איז מיר לאַנגווייליג, און איך ווער מיד און אויסגעפּיינינט פון דעם פערשלאָסענעם לעבען...

— דו זאָגסט זיך אָבער אָפּ אַרויסצופאָהרען...

— איך זאָג זיך אָפּ דערפאַר, וויל אין דער עפענטליכקייט ווערט מיין לעבען אונדערטרעגליך. דו ביזט געוואָרען אויף אַזאַ נאַרישען אופן אייפער־זיכטיג, אַז ווי איך זאָג צו עמיצען אַ פּאָר ווערטער, האָב איך מורא, דו זאָלסט מיר נישט מאַכען אַ שטורמישע סצענע. אין קאַסינאָ זעה איך פּשוט אויס קאָמיש מיט מיין אָנגעבלאָזענער ערנסטקייט, וואָס שטויסט אָפּ פון מיר אַלע — סיי מענער, סיי פרויען. אויף דער פּליאַזשע און אויף שפּאַציר מוז איך פּשוט אויסמיידען זייערע בליקען.

ווען איך זיץ און הער זיך צו צו די מוזיק־קאָנצערטען, האָב איך דעם אויסזעהן פון א פער־לאָזענער פרוי — פון אַנ'ענונה.

שוין צוויי וואָכען צייט פערברענגסטו נישט מיט מיר, און איך גלויב פּולשטענדיג, אַז דו ביזט מיר טריי, קאָן עס דאָך אויף אַלע אַנדערע מאַכען דעם איינדרוק, אַז דו האָסט מיך אַוועקגעוואָרפען.

ניין, מיין טייערער! אַזוי ווייטער קאָן עס נישט געהן. איך פיל אַנ'אונגעהייערע נויטהוענדיג־קייט צו זיין טעטיג, צו בעוועגען זיך, צו רעדען, צו געניסען — צו לעבען, לעבען, לעבען!

— דיר האָט שוין, מסתמא, דערעסען ביאַרריץ!

— האָט זיך ראָבערט אָפּגעוואָרפען.

— דאָס גראָד נישט! מיר געפעלט זעהר ביאַרריץ, און איך בין איבערצייגט, אַז ס'וועט מיך שטענדיג אַהער ציהען... איך קאָן נאָר נישט פער־טראָגען דאָס פוילען דאָ לעבעדיגערהייט.

— ס'איז דערפאַר, וויל איך האָב ביי דיר גע פועלט דו זאָלסט מעהר נישט האַנדלען מיט זיך...

— דערפאַר טאַקי, און נאָך צוליב עפּיס! דו האָסט מיך אָפּגענאַרט: האָסט מיר צוגעזאָגט, אַז איך וועל אינטערעסאַנט פערברענגען דאָס לע־בען; צוגעזאָגט, אַז מיר וועלען זיין העכער איבער דער באַנאַליטעט... ווי זעהט עס אָבער אויס אין דער ווירקליכקייט צעהן שעה פערברענגסטו ביים שפּיל־טיש, צעהן שלאָפסטו, דאָס עסען פערנעהמט ביי דיר אַ שעה צוויי, און צוויי שעה נעהמט אַוועק אויף צו מאַכען זיך דעם טואַלעט און רזיכערען, אין דערזעלבער צייט בין איך פער'משפּט אויסצו־געהן פאַר לאַנגווייליגקייט, ווי עפּיס אַ נודנע שמאַלציגע ווייבעל, וואָס געניסט פון קיין שום פריי־הייט נישט. איין טאָג האָב איך זיך פערנומען מיט'ן קאָנטראָלירען די וואַליזקעס, וועלכע געפינען זיך אין די האָטעל־צימערען... אָפּט אָבער מאַכען אַ־זעלכע קאָנטראָלעס איז אונמעגליך!.. היינט, וואָס זשע, זאָג מיר, זאָל איך טון?

— דו דאַרפסט זיך אַזוי איינאָרדענען, ווי עס אָרדענען זיך איין אַנדערע פערהייראַטע פרויען.

— אויב אַזוי הייסט עס, דאַרף איך זיך שאַ־פען אַ קאַכאַנעק? — האָט סאַלאָמעאַ אַ פרעג געטון.

— דאָס הייסט?..

(פאָרטזעצונג קומט).

טעלעגראמען.

166 יודישע אימיגראנטען אריינגעקומען קיין מעקסיקא אין חודש מאי.

מעקסיקא. (יט"א). אין פערלויף פון חודש מאי ה. י. זענען אריינגעקומען קיין מעקסיקא 166 יודישע אימיגראנטען. די מעהרסטע פון זיי זענען געקומען פון אוקראינע און פון פוילען. פאר דערזעלבער צייט האבען 3 יודישע עמיגראנטען פערלאזען מעקסיקא. די עקאנאמישע לאגע אין מעקסיקא איז היינט צו טאג נישט קיין גוטע און פאר אימיגראנטען, וועלכע האבען נישט אין מעקסיקא קיין קרובים, איז איצט זעהר שווער זיך צו איינארדנען.

Dr. med. M. GLAZER
ul. ZIELONA Nr. 6.
טעלעפאן 45-49
הויט- און וועגערישע קראנקהייטען
נעמט אן פון 8—9.30 12—2 און 7—8 אוונט.

די קליינע קאאליציע

און — דער פראטעסט פון רומענישע זשורנאליסטען.

רוים, 17. (ספ. טעל.) דער קאנגרעס פון דער קליינער קאאליציע, וואס דארף באלד פארקומען רופט ארויס א סך אויסטייטשונגען אין דער איטאליענישער פרעסע, וועלכע גיט גוט אכטונג אויף דער פאליטיק פון דער דאזיגער מיטעל-אייראפעאישער פארמאציע.

דער היינטיגער „מאטינא" שרייבט, אז שוין דער בעשטאנד אליין פון דער קליינער קאאליציע און דער פרינציפ פון נישט דערלאזען צו איהר אנדערע קליינע מלוכות, וועלכע וואלטען זיך געוואלט ארויסזאגען, און טאקי זאגען א דעה — איז א פאלשער אויסגאנגס-פונקט. די שטרעבונג צו שלום אויסשליסליך דורכ'ן שיצען אייגענע אינטערעסען איז זעהר איינזייטיג. דעם שלום דינט מען נישט מיט שיין-רעדנעריי און נישט מיט'ן צומאכען די אויגען אויף דער ווירקליכקייט. דער שלום ווערט געשטארקט דורכ'ן אבווענדען די דירעקטע סיבות, וואס קענען ארויסרופען סכסוכים צווישען מלוכות.

דעריבער טאקי — ענדיגט דער „מאטינא" — ווערען מיר אויפמערקזאם אכטונג געבען אויף דער פאליטיק פון דער קליינער קאאליציע, מחמת נישט נאר אבסערווירען דארף מען, נאר מען מוז זיך אויך היטען!

בוקארעשט, 17 (ספ. טעל.) ווי בעוואוסט, וועט די קאנפערענץ פון די אויסערן-מיניסטארען פון דער קליינער קאאליציע אין בוקארעשט זיך אנהויבען דעם 20 ד. ח. און געדויערען 4 טאג.

גלייכצייטיג וועלען זיך אין בוקארעשט צוזאמענפאהרען, אויף א פרעסע-קאנפערענץ. די פרעסע-פארשטעהער פון אלע לענדער, וואס געהערען צו דער קליינער קאאליציע, די דערעפנונג פון וועלכער עס איז פאראויסגעזעהען אויפ'ן 18 ד. ה.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען 3 רומענישע זשורנאליסטען-סינדיקאטען אנגענומען א בעשלוס, וועלכען זיי האבען פארמולירט אלס אן אויפרוף פון אלע מיטגלידער פון זשורנאליסטען-סינדיקאטען, אז אלס צייכען פון פראטעסט געגען דער פארשטארקטער צענזור אין רומעניען, וועלען זיי נישט אנטייל נעהמען אין דער פרעסע-קאנפערענץ פון דער קליינער קאאליציע, ווי אויך נישט בעטייליגען זיך אין קיין שום בערטונג פון די אויסערן-מיניסטארן; זיי טארען אויך נישט נעהמען קיין אנטייל אין די בעגריסונגס-אדער געזעגענונגס-באנקעטען פון דער אויסלענדישער פרעסע, וואס וועט אין דער צייט זיין צו-גאסט אין רומעניען.

דער דאזיגער אויפרוף איז פערעפענטליכט געווארען אין אלע לינקע און אפאזיציאנעלע בלעטער.

פאר'ן אלוועלטליכען צוזאמענפאהר פון רעליגיעז-ליבעראלען יודענטום.

בערלין, (י.ט.א.) אין דעם אלוועלטליכען צוזאמענפאהר פון פערבאנד פון רעליגיעז-ליבעראלען יודענטום; וואס וועט פארקומען אין בערלין פון 18-טען ביז 20-טען אויגוסט, וועלען זיך בעטייליגען פון דייטשלאנד 10 דעלעגאטען פון דער „פעראייניגונג די ליבעראלע ראבינער" און 15 דעלעגאטען פון „פעראייניגונג פון ליבעראלען יודענטום". צוזאמען וועט די דעלעגאציע פון די יודישע ליבעראלען אין דייטשלאנד צום אלוועלטליכען צוזאמענפאהר בעשטעהען פון 25 פערזאן און הוץ דעם 8 מיטגלידער פון דער הויפט-פארוואלטונג.

Dr. med.
E-Szereszewska
Wiśniowa góra, Willa Krenicera.
קינדער-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 10—11 פריה און פון 4—5½ נאכמיטאג.

אשרי אדם שומע לי!
לשקד על דלתותי יום-יום כי הולך בתום ילך בטח
און אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנדאווע זאכען, זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא
17 פעטריקאווער 17
דורכגאנג זאוואדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אוסטאוו אלערליי ביטעס קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט א פוילען, אפעלאציעס צו-ווילנע און קארנע אפאזיציעס, אדוואקאניעס, רעקורסען וועגען דירה און אושאנדראזיעמטשי, וועגען פעסער און קאמיסאריאט-רושאנדו און אלע פאליצי-בעצירקען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוויזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-אקטען מיט אכטונג י. מאנעלא, רעכט-קאנסולענט.

מאמאזש- און הייל-גימנאסטיק-שולע און קאבינעט
פון דר. מעד.
ב. שמירגעלד
צעגעלניאנא 6, טעל. 51-89.
[illegible]
נעמט אן פון 3—5 נאכם.

פעהיגער, ארבייטסזאמער יונגערמאן
זוכט א פאסטען אין א געשעפט, אדער פאבריק געגען קלענסטען געהאלט. ערשטקלאסיגע רעפערענצן. צו ערפאהרען פעטריק. 60 ביי היים ליכטענפעלד.

ס'איז נויטיג
אלערליי-יונגע
צו גאלאנטעריע - ארבייט, געגען באלדיגע צאהלונג ביי ש. שפילקא, אלטער מארק 13.

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספעציאליסט פאר סיפיליס טריפער און הויט-קראנקהייטען. באהאנדל. פון מענער-שוואכע.
נעמט אן פון 5—9 אווענד.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט און וועגערישע קראנקהייטען אזן ליכט-הייל אינסט.
נעמט אן פון 4—7 אין אוונט.

Dr. med.
Wolf Eychner
פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע
זגערזשער 11 טעל. 72 34
נעהמט אן אין דער לדזשער יצ"ט פיעטריקאווער 294 פון 12—2 נאכם. אין דערהיים פון 6 א"ו.

לערכער
ווערען אנגענומען אויסצוניהען צו ביליגע פרייזען
ג. נארדמאן
29 צעגעלניאנא 29

ווארנונג!
אזוי ווי עס האבען זיך בעוויזען אין שטאט פערשידענע נאכגעמאכטע פעלד-בעטען, מאך איך בעקאנט דאס ג' פובליקום, אז די
עכט-פאטענטירטע בעטען עכט-פאטענטירטע
זענען פערזעהען נור מיט דער שוץ-מארקע
PALMA-PATENT
פאר וועלכע מיר זענען פעראנטווארטליך ביז 3 יאהר.
— צו בעקומען איז אלע געשעפטען. —
אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל
ניקעל-בעטען, אמעריקאנקעס,
ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך,
טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך
מעטער-מאס, אויף רעדלעך.
מאטראצען געבעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע.
קאזעטקעס און טאפטשאנעס.
בעמ.: בעטלעך מיט וועגעלעך ווייס אדער ברוין 17 זל.. פאלאווע בעטלעך 14 זל.
רעעלע בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייזען. זעמטליכע רעפעראטורן.
הורט! לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85. דעטייל!

מעדכען-גימנאזיום
מיט פולע רעכט פון רעגירונגס-גימנאזיעם (קאטעגאריע A)
פון Marja Hochstein
Wólczańska 23, tel. 14-27.
די איינטריטס-עגזאמינס
וועלען זיך אנהייבען מיטוואך, דעם 20 יוני.
נייע שילערינס ווערען איינגעשריבען טעגליך אין די שול-שטונדען.
אין דער פארבערייטונגס-קלאס ווערען אנגענומען קינדער פון 6—7 יאהר אן.

2 גרויסע
צימער און קוך
און קארידאר, רעמאנטירט מיט בעקוועמליכקייטען, אויף לייכטע בעדינגונגען אויף גייער'ס מארק זאפארט אוועקצוגעבען. איינצעלהייטען. וואסאדניא 57 פראנט, 1. שט., וו. 5. 626

ווער
יכטיג פאר מיליטערפליכטיגע!
עס איז ארויס פון דרוק פון אדוואקאט סאריטעק פון ווארשע דאס בוך מיליטער פליכט, וואס דארף יעדער וויסען וועגן פאבאר מיליטער דינסט און איבונגען. פרייז נור 20 גר. צו בעקומען נור ביים צייטונגס פארקויפער יוסף וועלניארש אלטע שטאט 1 אויך איז ביי מיר צו בעקומען צו קויפען פערשידענע ביכער, טעאטער פיעסען און פערשידענע לידער אויך גיב איך פערשידענע ביכער א היים צו ליינען פאר א ביליגען פרייז. קומט און איבערצייגט אייך!!

צו וואס זאלט איהר ליידען פונ'ם שווייס פון פיס!
וואס די הויט קריכט אפ און עס מאכט ראנעס און פון שלעכטען ריח, וואס קיין מענש קאן נעבען אייך נישט שטעהען, אז פאר א פאר גראשען קענט איהר דאס אלעס בעזייטיגען נאר נוצענדיג דעם בעוואוסטען פראשעק ראדיקאל, וועלכעס פערהיט אויך דאס לעדער פון פלאצען. — אויך א גוט מיטעל צו וואנצען און אויך צו אלע פערשידענע ווערים, גאראנטירט אויף א גאנצען זומער. צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער גאלדבערג, פיעטריקאווער 21.
30+

Zaginione zostały następujące 2 weksle:
1) Weksel na sumę zł. 200.— pł. 9/11 — 28 wystawca J. Wajnstein i M. Majerczak, na zlecenie Sane Wajnberg, Łagiewnicka 27.
2) Weksel na sumę zł. 286.70 pł. 12/11 na zlecenie Sane Wajnberg.
Powyższe weksle unieważniam. Oddać do Ch. Zycera, Nowomiejska 31.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.
Od wtorku, dnia 12-go do poniedziałku, dnia 18 czerwca 1928 r. wł.
Dla dorosłych: Dla dorosłych:
Dramat na tle Rewolucji Francuskiej
Marsyljanka
z udział.: Rene Navarre, Elmire Vautier, Claude Merelle Mauritze Schutz.
Dla młodzieży:
„BIAŁY KIEŁ"
Dramat w 8 aktach według powieści Jacka Londona.
NAD PROGRAM???
W poczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz

איך קויף און פערקויף
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, ניי-מאשינען, גארדעראבען, סאמאווארען א.ז.וו. און צאהל די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן נארוטאוויטשא 19
(דזיעלנא)
אין מעבעל-געוועלב, (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטש 29)
ביי מיר איז שטענדיג דא פערשידענע גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען. 815

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראקאווסקי	נעז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—8
ד״ר רושאנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד״ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	1—2 7—8
ד״ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2
ד״ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—5
ד״ר פאפיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5—6
ד״ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען. 4-5	זונ. 1—2
ד״ר חיינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד״ר סטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענטשיק	צאהן-ארצט	3—7
ג. ראזעס	צאהן-ארצט	9—2

[illegible]
א רענטגען-אינסטיטוט
[illegible]
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
ווזיט אין דער שטאט.
ערצטליך-קאסמעטיש. גאבינעט
פרל. מ. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אווענד

אנאנסען-פרייז פאר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 ג. פ. טע.
אין טעקסט—40 . . . . . . 60— 4
פאר פוליטעמער-שורה: נאכ'ן טעקסט—10 . . . . . 15— 7
אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנעמענט-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים; אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד מיט 30 פראצ. טייערער.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kochman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.